

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 8
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

82 M. 16 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1968 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 27 D.

Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 30 C.

LIETUVOS MOKSLININKAI
Jungtinėse Tautose: Jonas
Sidaravičius, Jurgis Viščiū-
kas, R. Galvydis, dr. Levas
Vladimirovas, Rimas Bal-
trušaitis ir E. Čepėna.
(Plačiau šlūr. 16 psl.)

LIETUVIAI PASAULYJE

• Nijolė Slapelytė, dėstanti anglų kalbą Detroit, Mich. universitete ir besitruošianti Masters laipsniui, parašė The Times-Union, Rochester, N. Y. laikraštyje straipsnį, kuris tilpo antrašte "Who protest Czech invasion". Jame protestuojama, kad rusai su tankais įžygiavo į Čekoslovakiją.

• Donatas Banionis ir Eduardas Marcevičius vaidina filme "Raudona palapinė." Filmą bendromis lėšomis ruošia Tarybų Sąjunga ir Italija. Turinys -- Huberto Nobiles ekspedicija skridusi diržabliu Italija gelbėti dalyvius Arktikos ledynuose. Filme atkuriama istoriniai įvykiai, iškeliamos moralinės problemos. Parodoma ir kas vyko Raudonojoje palapinėje: diskusijos apie tikėjimą, neviltingą baimę pasiaukojimą, taurumą.

• Toronto, Ontario Kanadoje spalio 28 įvyksta Lietuvių diena.

• Prelatas Pranciškus M. Juras, Lawrence, Mass. klebonas emeritus persikėlė gyventi į Putnam, Conn.

• Prel. Jonas Bulaitis, Apaštališkosios delegatūros sekretorius iš Pietų Korėjos perkeltas į Čilę, Pietų Amerikoje, kur dirbs Apaštališkojo sosto nunciatūroje. Jis yra gimęs Londone.

• Marija Galliušytė Cleveland State universitete nuo rudens dėstys prancūzų kalbą. Ji baigė Laval universitetą, Quebeco, anksčiau studijavo Sorbonoje ir Strasbourg universitetuose, Prancūzijoje. Amerikoje dėstė Notre Dame, kur įsigijo ir bakalauro laipsnį.

• Žurnalistas Jeronimas Cičenė iš Omaha, Nebr. išsikėlė gyventi į Sioux City, Iowa.

Argentinoje mirė Petras Jasiukynas

PETRAS JASIUKYNAS

Argentinijos Lietuvių Balsas pranešė, kad rugsėjo 4 d. Palomar miestelyje, netoli Buenos Aires, mirė Petras Jasiukynas, 66 m. amžiaus. Vėlonis išgyveno Argentinijoje apie 40 metų, iš kurių apie 35 metus dirbo Boston Bank Buenos Aires skyriuje kaip atsakingas pareigūnas. Prieš porą metų buvo išėjęs į pensiją.

P. Jasiukynas buvo gimęs Suvalkijoje, gausioje šeimoje. Iš jos brolis Jonas Lietuvoje mirė prieš keliolika metų. Lietuvoje yra likęs jo brolis Juozas, gimnazijos mokytojas, ir sesuo Ona. Šiemet per Velykas ten mirė jų motina. Trys Petro seserys šiuo metu gyvena JAV, jų tarpe ir newyorkietė dail. Natalija Jasiukynaitė.

Iš pat savo jaunystės Petras Jasiukynas domėjosi lietuviškais reikalais, o kai organizuavo Lietuvos kariuomenę, tai jis į ją įstojo savanoriu, būdamas visai jaunu Marijampolės gimnazijos mokinium.

Vėlonis paliko žmoną Emiliją, dukrą Liliją ir Emiliją-Isabel su vyru Antonio Daher ir vaikučiais.

• Pensilvanijos universiteto Philadelphijoje bibliografas Joseph D. Dwyer kreipėsi į Kultūriniams Ryšiams su Užsienio Lietuviais draugiją Vilniuje, prašydamas prisijusti iš Lietuvos knygų praturtinti universiteto biblioteką.

• Grožinės literatūros ne-premijuotam veikalui Vinco Krėvės vardo Montrealyje Lietuvių Akademiniis Sambūris paskyrė \$500. Jury komisiją sudaro: Jurklėnė, dr. I. Gražytė, dr. H. Nagys, V. Akstinas, A. Klėčius.

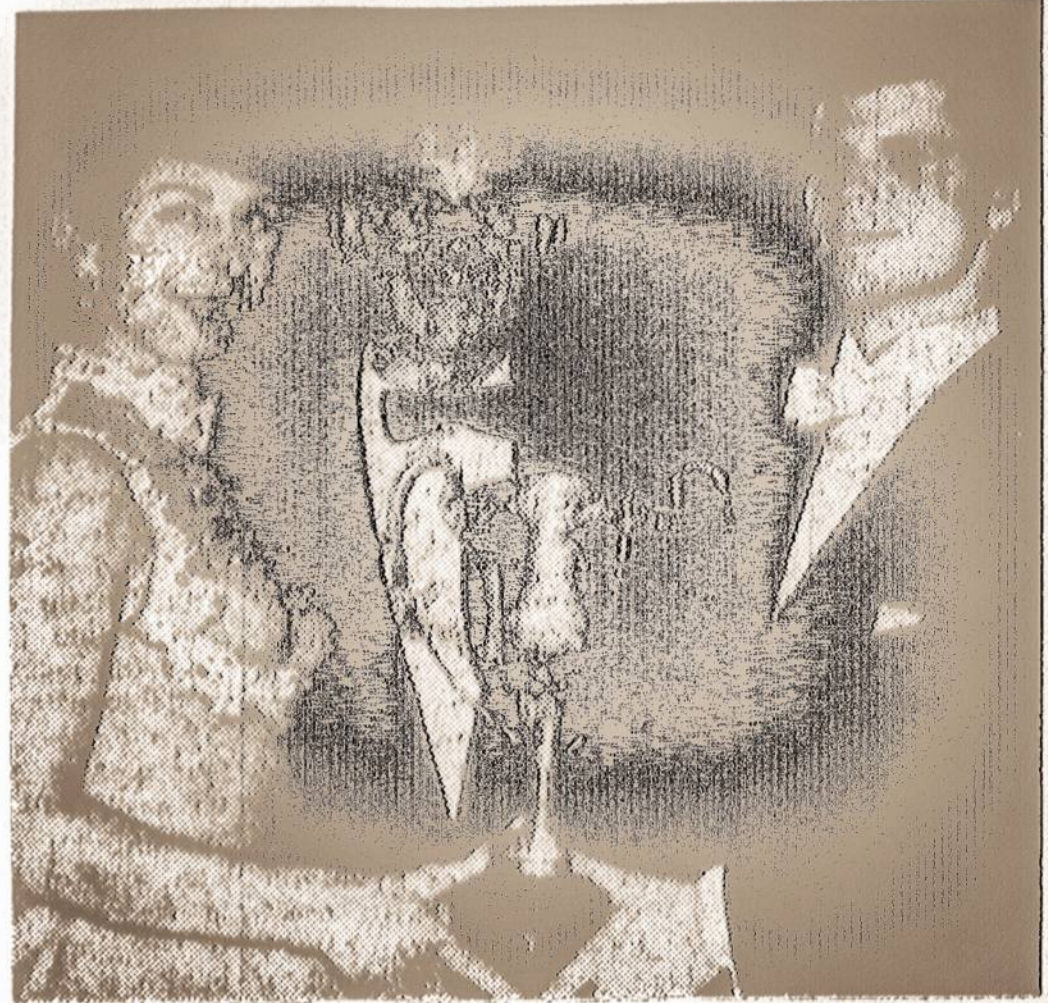
• Prof. Antanas Vasys iš Fordham universiteto parašė laišką Kultūrinis Ryšius su Užsienio Lietuviais draugijos V. Kazakevičiui, Vilniuje prašydamas New Yorko Fordham universitetui atsiųsti įvairios Tarybų Lietuvoje išleistas liuanistinės literatūros. Prof. Vasys pranešė, kad universitetas ruošias liuanistinį kursą ir turi liuanistinę biblioteką. Historikas Antanas Vasys-Vasiliauskas yra baigęs aukštuosius mokslus Kaune ir dėsto Fordham universitete, New Yorke.

• Penktojo tautinėje lietuvių skautų stovykloje vasarojo pusantra tūkstančio skautų. Prie Custer, Michigan, Rako ažuolyne buvo 474 palapinės, 23 vartai, 20 kryžių bei lietuviškų aukurų, 17 tvorelių, 14 skelbimų lentelių, 10 telefonų, leistas dienraštis Sauklys, 600 kopijų tiražu. Buvo 3 virtuvės, virė 12 lauko virtuvėlių, pačių skautų sumūrytų, 3 krautuvėlės. Parade žygiavo 1,300 skautų.

• Aldona Gavėnaitė iš Brazilijos atvyko ir apsigyveno Huntington, L. I. Dirba Marcus motelyje. Metus išdirbusi galės dirbti savo profesijoje -- buhalterė. Moka: lietuvių, anglų, ispanų ir portugalų kalbas.

• Leonardas Zitkevičius rugsėjo 21, 7:30 v. v. skaitė humoristinius eilėraščius ir pluoštą satyros Tautinės Sągijos namuose, S. Boston, Mass. Pelnas skirtas komp. Julius Gaidelio kantatai "Kovotojai" pastatyti Bostone lapkričio 2 d.

• Adv. J. Grigalius su žmona Cecilija iš Bostono rugs. 22 išvyko į Hawaii salas porai savaičių atostogų pas dukterį ir ženą.

JŪRATĖ IR ČESLOVAS NORVAISOS, pramoginių šokių pora iš Kauno, laimėję pirmą prizą aštuonioliktame Batlino šokių festivalyje Londone, Anglijoje. Laimėtojams įteikiama pereinamoji šio konkurso taurė. Apie Norvaišus plačiai rašė Anglijos spauda, pažymėdama, kad Česlovas Norvaiša ir Jūratė - jo žmona - yra gydytojai iš Lietuvos.

• Mokytoja S. Kemešytė iš Argentinijos vasaros atostogų 15 dienų praleido Kolumbijoje. Grįžusi savo įspūdžius papasakojo Argentinijos Lietuvių Balso redakcijai. Matėsi su savo broliu Kolumbijos universiteto profesorium Juozu Zaranka, jo žmona Marija (Jankauskaite). Dalyvavo Argentinijos ambasadoje San Martin pagerbtuvėse. Kolumbija susižavėjusi. "Ten nėra vidutinės klasės, tik labai 'laudiška' laudis ir turtingieji. Kolumbijoje gyvena apie 150 lietuvių, visi atvykę po karo, visi turi profesijas ir gerai įsikūrę priklausau turtingųjų klasei. Namuose turi tarnaites." -- pasakoja Kemešytė, kuri yra parašiusi ir poeziją "plegaria por Lituania".

• Pulgis Andriusis, Antanas Gustaitis, Stasys Santvaras, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas J. Kapočiaus globojami, dalyvavo literatūros vakaruose New Yorke, Bostone ir Philadelphijoje. New Yorke svečius globojo Arūnas Rasteniai ir Diržiai. Literatūros vakaruose parduodama nemaža knygų, kurių platintumu rūpinasi Rita Kapociūtė.

• Šiemet liepos 15 sukako 20 m. kai iš Europos į Kanadą atvyko Antanas ir Anasztazija Tamošaičiai ir Kanadoje įsisteigė Dailės Studija. Tų pačių 1948 m. gruodžio mėn. jau buvo surengta pirmoji jų kūrinių dailės paroda. Sekančiais metais turėjo parodas Toronte ir New Yorke.

The International Authority
HAIR STYLIST

CONTINENTAL RAZOR HAIR CUTTING
EUROPEAN SPECIALISTS

WOLFIE'S
Complete Barber Service

3085 Fulton St., Brooklyn, N. Y.
Tel. 277-9804

VYT. BELECKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. EVergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas priinama kaina.

Knight Cap
August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAS

UŽKANDŽIAI
PIETŪS
VAKARIENĖ

ĮVAIRŪS
ŽUVIES
PATIEKALAI

GERI VALGIAI ĮVAIRŪS
GĖRIMAI PRIEINAMOMIS
KAINOMIS

810 Chestnut St.
Philadelphia

Lietuviškoje Chicagoje

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS IR PARODA

Zurn. Gediminas Galva, kalbėdamas Tautos šventės minėjime šv. Antano parap. salėje Ciceroje, pažymėjo, jog svarbiausias šių dienų uždavinys yra išlaikyti gyvą ir sąmoningą tautą Lietuvoje ir išsivijoje. Kovą dėl politinės Lietuvos nepriklausomybės jis įriklavo trečioje vietoje.

Rugsėjo 14 d. įvykusiame minėjime taip pat kalbėjo Lietuvių Fondo išdinininkas Antanas Rėklaitis ir JAV JB pirm. Bronius Vainys. Pirmasis prašė aukų Lietuvių Fondui, kurio kapitalas jau yra netoli pusės milijono, nors aukotojų skaičius siekia tik apie 2 tūkst. Jis stebėjosi, negi yra tik 2.000 tautiečių, kurie pajėgūs paremti šį naudingą projektą. B. Vainys kreipėsi į ciceriškius, kurių buvo susirinkę daugiau negu 100, irgi aukų reikalui. Jis prašė aukoti Jungtiniam Finansų komitetui, kuris yra surinkęs tik 20 tūkst. iš užsimotos 100 tūkst. sumos.

Meninėje minėjimo dalyje pasirodė Juozo Kreivėno diriguojamas mokinių choras, kuris čia sudainavo 4 relesnio pobūdžio dainas. Čia nuskambėjo "Daina apie Darių-Girėną", "Lietuvos kareivių daina", "Partizano mirtis", "Zalgirio mūšis".

Tą patį savaitgalį šv. Antano parap. salėje vyko ir pašto ženklų bei numizmatikos paroda, kurią surengė Chicago filatelistų draugijos Lietuva nariai: Petras Baužys ir Juozas Kreivėnas, talkinant LB Cicero apyl. valdybai. Dalyvavo 13 jaunųjų filatelistų ir 3 iš vyresniųjų tarpo. Savo numizmatikos rinkinį buvo išstater Bronius Kviklys. Jaunieji filatelistai čia buvo premijuojami. Aukščiausia premija atiteko Raimundui Lapui. Kitas premijas (eilės tvarka) nusinešė: Petras Kiselius, Arūnas Vabalaitis, Rimas Navickas, Vytautas Vaitkevičius, Rita Baužytė, Rimas Baužys. Premijavimo komisiją sudarė Chicago Fil. Draugijos Lietuva valdybos nariai: Ign. Sakalas, V. Urbonas ir Eug. Petrauskas.

(eš).

* RASYTOJAS KAZYS ALMĖNAS, praeitą vasarą motociklu važinėjęs po Afrikos kontinentą, sugrįžo į Chicagoją.

* SKAUTŲ veiklos apie 300 nuotraukų bus parodoma Ciurlionio galerijoje spalio 5 ir 6 dienomis.

* SKULPTORIAUS JOKŪBO DAGIO, tapytojų Stasės Smalinskienės ir Juozo Pautieniaus paroda, Balzeko muziejuje atidaryta rugsėjo 21 d. ir tęsis iki spalio 10.

* KĘSTUTIS PETRAUSKAS iš Chicago, 22 m. amžiaus, žuvo Vietname, prie Tay Ninh. Gilame nuliūdime liko jo tėvai, Ignas ir Severina Petrauskai.

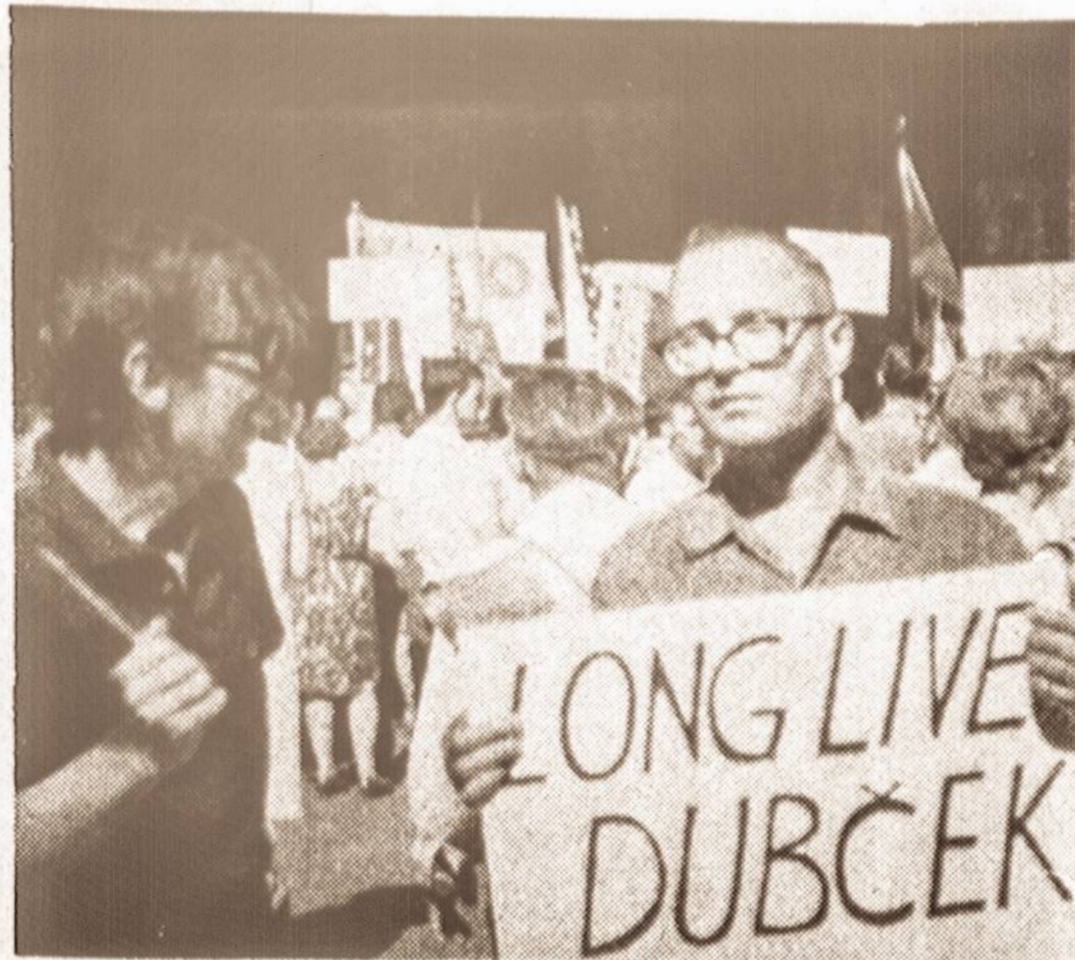
* STANLEY BALZEKAS, Jr., Lietuvių Kultūros Muziejaus steigėjas, buvo pagerbtas už savo nuopelnus iškilmingoje vakarieneje, kurią surengė Chicago Brighton Apylinkės Taryba Martinique restorane. Vakarieneje dalyvavo miesto pareigūnai, dvasiškiai, prekybininkai ir kt.

* VACLOVAS SIDZIKAUSKAS su žmona Birute Chicagoje lankė savo gimines ir draugus.

* SLA 134 moterų kuopa spalio 13 d. rengia minėjimą, savo draugijos įsikūrimo 45 m. sukaktį paminėti. Bankiete dalyvaus SLA prezidentas Povilas Dargis iš Pittsburgho.

* ALDONA LICKAITĖ, užaugusi Lietuvoje, vizitui atvyko pas savo tėvelius, Eleną ir Petrą Lickus, gyvenančius Chicagoje.

* PIANISTO ANTANO SMETONOS rečitalis Chicagoje yra rengiamas Jaunimo Centre spalio 12 d., 7:30 val. vak. Rečitalį rengia Lietuvių moterų federacijos Chicago skyrius. Pianistas A. Smetona neseniai grįžo iš Europos.

Genius Procuta ir Jurgis Petruškevičius, dalyvavę Chicago Civic Center aikštėje įvykusiose demonstracijose dėl įvykių Čekoslovakijoje.

E. Šulaičio nuotrauka

CARPENTER
CABINET
MAKER

CUSTOM BUILT

CABINETS

- BOOKCASES
- ANTIQUE REPAIRING

FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS

119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

Chicago Lietuvių Filatelistų Draugijos nariai, kurie premijavo pašto ženklų parodos rinkinius Ciceroje rugsėjo 13 - 24 dienomis. Iš k.: V. Urbonas, Eug. Petrauskas ir Ign. Sakalas.

E. Šulaičio nuotrauka

PETER'S
Bar & Grill

Sav.
PETRAS KADAS

Jauki vieta
įvairūs
gėrimai.

Graži salė
pobūviams bei
susirinkimams.

KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATILANKANT

459 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas:
EVERGREEN 4-8698

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių [monė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5 - 2787

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5 - 2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDEDLIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujama prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITĖS į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių [staigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti sluntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

HAVEN REALTY

INSURANCE TRAVEL AGENCY MUTUAL FUNDS

Perkant — Parduodant Namus ar Išnuojant Butus
Apraudos

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiai kitais reikalais, — kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LIETUVIŠKA PORA. - Dr. J. Boguta ir buvusi T. Pautienutė po savo sutuoktviu šv. Antano bažnyčioje, Ciceroje, rugsėjo 14 d. Jaunasis yra teorinės fizikos mokslininkas. Jaunoji baigė sociologijos mokslus. Studijavo Illinois Universitete, Urbanoje. Ji yra dailininko J. Pautieniaus duktė. Abu išvažiuoja metams į Vokietiją, kur dr. Boguta gilins studijas Bonos Universitete.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Grupė Lietuvos Vyčių organizacijos narių per šios organizacijos 112-tos kuopos gegužinę Chicago Marquette Parke.

E. Šulaičio nuotraukos

Chicago Draugo dienraščio tarnautojas prie šio laikraščio paruošto plakato protesto demonstracijoje dėl sovietų kariuomenės įsiveržimo į Čekoslovakiją.

STEBĖTOJO PASTABOS

Ziūrėdamas į Amerikos universitetuose pasireiškiančius studentų sambrūzdžius, sveikas lietuvių kaimietiškas protas pasiklausia: "Nejau jie į universitetus susigrūdė ne mokytis, bet kitus mokyti? "Sakoma, mes, lietuviai, užsieniuose turime apie 3,000 aukštesnį mokslą einančių studentų. Deja, visuomeniniu darbštumu, ar dalyvavimu spaudoje, jie toli gražu neprilygsta anam šimtui Valparaisą, o kitam šimtui dvasiškas seminarijas lankusiųjų mūsų studentų pirmojo pasaulio karo metu, ir pirm jo. Anie studentai rašinėjo mūsų laikraščiams, patys leido savo spaudą, lankė kolonijas prakalbotis ir vaidinimais. Ir jie buvo Lietuvos valstiečių vaikai, tik, rodos, norėjo išėiti į žmones, ne į ponus?"

Amerikoj neturtėlių skaitoma šeima, kurios metinės pajamos neviršija \$3,000. Indijoj neturtėlis yra tas, kurio metinės pajamos nesiekia \$100. Atrodo, pasaulyje esama visokio laipsnio neturtėlių. Jei indusas turėtų amerikiečio skurdžiaus metines pajamas, jis būtų, jei ne milijonierius; tai bent tūkstantierius.

Vienybės išleistame Vienožinskio Dainų rinkinyje yra daina: "Kur prapuolė tas kelelis, kurs pro Kryžių ėjo?" Šiomis dienomis išėjusios trys amerikiečių knygos svarsto panašų, ir lietuviams idomų klausimą: Kur prapuolė Amerikoje socialistai, turėję 1912 metais 118,000 partijos narių ir 323 anglų ir ne anglų kalba einančių laikraščių, su dviem milijonais skaitytojų? Tais laikais socialistai buvo stiprūs ir Amerikos lietuviuose, nors Vienybė jau pradėjo kviešti eiti tautiniu liberaliniu keliu, tarytum paruošai bręstančioms kovoms už nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Amerikiečiai autoriai sutaria, kad socializmo sąjūdį Amerikoje sužlugdė bolševizmas, kuris sunaikino ir mūsų socialistus. Dar 1919 metais partija turėjo 109,000 narių (apie pusė buvo įvairiose atelvių sąjungose), bet 1921 metais, kada sąjūdis su-

skilo į socialistų sąjungą, komunistų partiją ir komunistų darbo partiją, visos trys turėjo 36,000 narių! Lietuvių socialistų sąjungoje narius buvo galima pirštais suskaičiuoti. Lietuviai, taip pat, išgyveno "kairius" skilimus, kur Baltrušaitis, Bimba, Pruseika turėjo savo frakcijas. Įdomi tai istorija, kuri laukia gero "daktaro" plunksnos! Staip ar taip, mūsų socialistai Amerikoje nutolo nuo Lietuvos socialdemokratų linijos ir neparėmė tautininkų ir katalikų srovių įvairių kovų už nepriklausomą Lietuvą.

Šiuo metu Amerikoje kyla "nauja" kairė, kuriai, kol kas, reikalinga ir barzda-skučių ir idėjų. Ar yra ten ir mūsų jaunimo?

1961 metais Amerikoje įvyko kalbininkų konferencija, svarstyti mažiau žinomas žmonijos kalbas. Padarė ne visai malonų baltiečiams nuosprendį. The Canadian Slavonic Papers (nr. 1, 1968) rašo: "Although the United States does not recognize the absorption of Latvia, Lithuania and Estonia by the USSR, the conference has listed Lettish, Lithuanian, and Estonian, as has the 1961 Britannica Yearbook, under USSR rather than as national languages."

Amerikiečių visuomenę ir politines viršūnes propagandiniu spaudimu Amerikos lietuviai ypač pradėjo smarkiau reikšti pirmojo pasaulinio karo metu. Deja, Kentucky u-to prof. J. P. O'Grady, savo suredaguotame veikalė The Immigrant Influence on Wilson's Peace Policies, kuris išėjo 1967 metais (329 pusl., \$8.50) kalba apie amerikiečius vokiečius, airius, anglus, italus, vengrus, jugoslavus, slovakus, Karpato ukrainus, lenkus ir žydus, bet nepamato lietuvių, latvių ir estų! Bendra jo išvada, tačiau, liūdna: sako, visi atelviški spaudimai maža turėję įtakos Wilsonui. Daugiausia laimėjo lenkai, ne tiek propaganda, kiek faktai, kad žymus planistas Paderewski

Tęsiama 11 psi.

Phone: APplegate 7-9604 WE DELIVER

HYLAND WINES & LIQUORS STORE, INC.
L 1578

256 JAMAICA AVENUE
Bet. Hendrix & Van Siclen
BROOKLYN 7, N. Y. P. IKALOWYCH

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

VIENYBĖ, 1968 m. rugsėjo 27 d.

Prof. dr. J. B. Končius, buvęs ilgametis BALFo pirmininkas, sveikina III PLB seimą įvykusį Statler-Hilton viešbutyje, New Yorke. Dešinėje matomi prezidiumo nariai.

E. Šulaičio nuotrauka

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 6 psl.

bent iš seimo nebuvo impulso, kad bus imtasi radikalaus veikimo pertvarkymo ir pasenusio inventorizacijos pervertinimo.

Labai įdomu buvo, kai po visuomeninių pokalbių su Vilniaus universiteto rektorium prof. J. Kubiliūm Clevelande buvo skausmingai gimdoma rezoliucija dėl ryšių palaikymo su tėvyne. Buvo įdomu ir kai kurių su prof. J. Kubiliūm pasikalbėjusių vieši debiutai. Virš veiksmų buvo pakibusi baimė kalbėtis ir aiškintis su tais, kurie ryšiais su tėvyne vienai ar kitaip užslangažavo. Susirinko Clevelande, kalbėjo apie ryšius ir ryšininikus, bet su pačiais ryšininikais nekalbėjo, nerado reikalo aiškintis.

Nerado ir dabar neranda reikalo veiksniai ir jų žmonės pačių svarbiausias tautines problemas iškintis su kitaip galvojančiais, nes... bijo. Bijo savo nepasiruošimo tokias problemas spręsti. Net ir su Gedimynu Galva tada buvo bijoma kalbėti, nors jis su dviem jauniaisiais intelektualais Chicagoje atėjo į viešą susirinkimą ir kalbėjo. Reagavo kažkoks Kaunas Naujienose, kurio reagavimo būdą pasmerkė LB garbės teismas.

Kaip nekartą anksčiau, taip ir PLB III-jam seime Bendruomenės laivas tebekiurksojo ant tos pačios seklos, ant kurios jį daugiau kaip prieš dešimtmetį buvo užtikęs žinomas geografai dr. A. Bendorius.

PLB seimas nei naujų klausimų nagrinėjo, nei į senuosius nedavė atsakymo. Kam jo reikėjo?

Stravinsko siauraprotystė

1. Pirmiausia noriu papasakoti kai ką atbulo iš teisės istorijos. Senovės graikų Aristofano (apie 455-388 m. prieš Kristų) komedijoje "Debesys" Strepsiadės ateina pas Sokratą ir prašo išmokyti kreivojo mokslo. Iš tolimosnio veiksmo aiškėja, kad Strepsiadą slegia didelės skolos, net palūkanų jis nepajėgia mokėti. Jis norėtų išmokyti teisę taip ginti savo reikalus, kad nereiktų mokėti nei palūkanų, nei skolų. Ir tą mokslą Strepsiadės vadina kreivuoju mokslu. Deja, Strepsiadės buvo negabus, kreivojo mokslo išmoko jo sūnus Fidioides. Oho, sūnus ne tik nuo skolų teisme apsigynė, bet ir tėvui kailį išvijo, kas pas senovės graikus buvo laikoma didele nedorybe. Fidioides įrodė, kad reikėjo tėvui kailį išvanoti.

Strepsiadė su Fidioidu negali užmiršti skaitydamas Clevelando teisininko įrodinėjimus, kad esą nedora nei Altą su Vliku kritikuoti, nei siekti jų pagerinimo. Doras žmogus maždaug turėtų gerbti šventais partijų aliejais pateptus Vliką su Altu, turėtų klausyti Stravinsko, ir to užtektų būti nusipelnusių tėvynės laisvinimo byloje.

Tikras Fidioido broliukas tas Stravinskas. O kreivasis mokslas, o visagalinti išmintis, ištaisys senai bobai kuprą!

2.

Stravinskas susižavėjo ir Adomo Jakšto-Dambrausko, prieš pirmąjį pasaulinį karą ir vėliau nepriklausomoje Lietuvoje žinomo dvasiško ir literatūros kritiko, samprotavimais apie siauraprotystę. Adomas Jakštas lietuvių literatūroje yra labai reikšmingas kaip kritikas. Deja, tai kontroversiška asmenybė, nes jo kritika žiauriai persekiojo poezijos naujoves, pritaikė lietuvių literatūros pažangą. Adomas Jakštas buvo siaurų pažiūrų praėjusių amžių žmogus, užperdaug laisvą formą ir per mažai suvaržytą turinį, daug ką iš tada besireiškiančių jaunųjų išpliekęs. Jis net pranašavo iš B. Brazdžionio nebūsiant poeto. Kartą J. A. Herbačiauskas maždaug taip išsireiškė: jei Vydūnas kartkartėmis išsigertų, o Jakštas mergų nebijotų, tai abu būtų įdomesni rašytojai...

Taigi, Stravinskas, lyg koks siuvėjas, pasidarė jakštiška mata ir matuoja veiksmų bei apie veiksmus kalbančių siauraprotystę ir siauraregystę, o tas matas tik siauroms distancijoms ir tetinka. Rezultatai puikūs: visi, kurie Stravinskiui nepatinka, visi tie išmatuojami ir, aišku, jiems tetinka per klubus siauros kelnės, o per kaktą -- mažų išmiertų kepurė. Papildžius, kad, logiškai galvojant, Stravinsko frakcijai (sprendžiant iš jo paties) irgi nieko platesnio nereikia, gauname visai patenkinančią išvadą, kad mūsų vadinamuose politikuose ir jų politikoje nėra ko laukti nei plačiau, nei toliau numatančių sprendimų.

Doro darbo neturinciam Stravinskiui galėčiau pasiūlyti rašyti poemą apie žemaičių didvyrį, apie kurį liaudyje teišliko tik ke-turios eilutės:

Trumbambickis bandą ganė,
Beganydams užsimanė
Zanyteis, zanyteis,
Su mergytėms kibinteis...

Toks rašymas būtų daug prasmingesnis už Vliko bei Alto teisinių valstybinių pagrindų ieškojimus.

— Tau visuomet turiu laiko, branquis...

mes

Atkelta iš 6 psl.

Čekai tokia pat sena tauta kaip ir lietuviai, tik jie turi daugiau šviesuomenės ir išėjo platesnius Europos kultūros barus. Iš Maskvos grįžęs jų prezidentas Svoboda nerimaujančiai tautai pareiškė: "Kaip buvęs kareivis, žinau kiek prasilietų kraujo, jei įvyktų susirėmimų tarp piliečių ir moderniais ginklais apšarvotų kareivių. Dabarties pasaulyje Čekoslovakija tegali būti ir rasti vietos tik socializmo bendruomenėje. Sovietinė armija mūsų krašte yra politinė realybė. Bet, po senovei, sieksime toliau vystyti mūsų socialistinę santvarką ir joje stiprinti žmoniškesnę, demokratiškesnę pobūdį."

Premjeras Dubček pareiškė: "Mūsų seimas, vyriausybė ir tautinis partijų frontas veiks tokiose realiose sąlygose, kurios priklausys ne nuo mūsų valios. Tolimesnis kraujo praliejimas padėties nepakeistų. Prašau visų suprasti kokius laikus gyvename. Žinau, neišsižadėsite socializmo, žmoniškumo, tautos suverenumo ir nepriklausomybės."

New York Times teisėtai pastebi, kad tikrasis ir pagrindinis rytų Europos laisvėjimas tegali prasidėti diktatorių panosėje, Maskvoje. Kol kalėjimo administracija nuotaičių nepakeis, kaliniai lengvatų nesusilauks.

Londono Observer bendradarbis sovietiniais reikalais, Edward Crankshaw primena, kad didrusių inteligentija ir jaunimas jau nekartą reikė ryškų nepritarimą viršūnėms. Ukrainoje išsiskyrė nacionalizmas. Crankshaw pasakoja: "Vadai Maskvoje tai žino. Jie žino, kad bruzda ne vien inteligentai ir jaunimas, bet, kas pavojingiausia, tautines mažumas gyvenimas verčia prie nacionalizmo, nes savo tarptautiškumu didrusiai jų problemų neišsprendžia."

Didrusių okupacijos išvakarėse lietuviai anuomet sakė: "Vilnius mūsų, Lietuva rusų." Čekoslovakai šiandien gali tarti: "Svoboda ir Dubčekas mūsų, kraštas rusų."

Čekoslovakams tai ne pirmoji okupacija: 1939 metais juos okupavo naciai. Tada Amerikos atstovas, George F. Kennan Washingtonui pranešė: "Čekoslovakai apsisprendė ginklu nesipriešinti. Nuosprendžio našus vaisius bene bus tai, kad ateičiai bus išsaugota puikioji jaunoji karta: drausminga, darbšti ir sveika. Ji pražūtų romantiniame bergždžio pasipriešinimo kelyje, vietoje gyventi tikrą karžygiškumą, kurio reikalauja tikrovė."

Jei kas savo laiku būtų Lietuvoje skelbęs panašias mintis, gali būti ir mums būtų buvęs ateičiai išsaugotas gana stambus puikių žmonių sluoksnis. Čekoslovakai ir dabartiniu momentu, matyti, apsisprendė gyventi ne romantika, bet niūria tikrove. Mažai tautai kaip kada, gali būti, sveikiausia gyventi Mickevičiaus Konradą Valenrodą, ne Vytautą Didįjį ties Vorksla.

Literatūra gyvenimo veidrodys, todėl lenku Korženiowskiu gimusio, angliu Joseph Conrad rašiusio apysakoje Heart of Darkness bene randame taiklų baltųjų-juodųjų santykių vaizdą. Pasakoja apie tarp Kongo juodųjų dirbusio Kurtzo (Trumpas-kuriam ko tai trumpa?) veiklos raportą Tarp-tautinei draugijai sudrausti puslankiškumą. Septyniolikoje raporto puslapių Kurtzas "karštais, kilniais žmoniškumu kupiniais pasisakymais" iškelia baltųjų veik neribotą galią "jėga įgyvendinti gerą." Sako: "Raporto žavinčių žodžių srovės nestabdė jokie praktiški pasiūlymai, jei neskaityti trumpos pastabos paskutiniojo puslapio gale, matyti, daug vėliau, rodos, ne visai blaivios rankos, įrašytos. Nepaini ir aiškiai suprantama. Po krioklio kilniausių atsirėmimų į žmoniškumą, pastaba šovė į akis, žėrinti ir baisi, tarytum žaibas giedrią dieną: "Sunaikinti šiuos gyvulius!"

LITHUANIAN TRIPTYCH

By Demie Jonaitis

II

Aušros Vartai

— Directions, Please, to the Gates of Dawn? —

shadows passing shadows,
this ancient street
gullies as if
nowhere...

strangers, we
ask: Can you tell us the
way to Aušros Vartai?

we see shadows congeal into
faces, lips freeze like
winter Nemunas: don't know, don't
know...
eyes like starless
dawn, hands fumbling...

the shadows scowl and shrug —
are they deaf?
they clutch their daily
loaves — are they dumb?
they stare
beyond — are they blind?

Lithuanian faces — like storks' eggs!
even storks crack shells,
rise above chimney and treetop...

With the gathering shadows,
without maps, words or wings,
we find Aušros Vartai;

we hear in the throat
of a tomb the silence
of spring
shattered by
song before dawn ...

III

Tourists With No Kin

Tourists without kin, we cried only twice in Lithuania —
none met us with roses and rue; at the airport, the others —
armfuls of flowers crushed in embraces — broke
like the Nemunas through ice and wept:

over gnarled hands, furrowed flushed cheeks, fierce eyes —
reunions after decades no abacus could count,
over inaccessible cottages — squat brown skeletons
holding old bones together — where they could not return
to table and garden,
over black Lithuanian bread brought to hotel rooms
for repast by kin turned speechless, each a Rūpintojėlis,
his wayside shrines in museums, his pride in electrified
Vilnius whited with splendid upshoot apartments and factories
brooding like new mothers over Gediminas' castle,
its ruins restored ...

Americans without kin, we stood tearless before folklinen towels
on folkcarved wracks in museums, and even Čiurlionis'
transfigurations of eternity into music...

But twice
unexpectedly, like all lightning compounded
since Mindaugas, Gediminas, Jogaila, we wept.

Who knows why we wept?

There was Sunday:

Ilya drove us to Mass.
"Ilya, what's growing in those fields?"
"We have enough bread now. We grow roses."
Beneath etiolated, blister-skinned saints of the cathedral,
proud wrinkled women bore a small crooked Christ
in a procession, like a fallen rocket.
Like this, our mother from Vilnius had borne him
a half century in Brooklyn.
But who has borne Ilya's cross?
"Ilya, are many synagogues still open?"
"Not many attend. Who knows what my children believe?
But I believe. Fort IX — thousands murdered. My kin.
I believe. A miracle: I am alive."

For the first time in Lithuania, we cried —
for our dead mother in Brooklyn,
for the old Lithuanian mothers in processions,
for Ilya,
his spot in motherheavens — whatever the continent —
questionable...

And we cried again — the last Friday.

The farewells at the airport — like the last supper.
Tourists without kin — our arms full of roses and rue.
Miracle? We were Ilya — kin resurrected.
We were surrounded. Why did they come, the Lithuanians
we had met for a moment — or a century? — in a hallway,
restaurant, museum? Why did they come to burn us with tears,
embraces and gifts —
amber, linens, carved wood, thumbed volumes
of history, folkart, poetry, music,
Lithuanian dolls, folkdevils in wood?

Miracle?
Why did they give so much of themselves?
We wept
boarding

Miracle?
Why did they give so much of themselves?
We wept
boarding the Lithuanian jet
bound for Moscow...

Convulsively scorched
with centuries of fires litanied over ever-resurrected
Vilnius; our tears — a millennial torrent of folksongs;
our throats choked on Donelaitis, Baranauskas, Baltrušaitis
and the old nameless singers ...
and the wordless song at the airport...

• Our tears not for amber, blackbread, mushroom, folkart,
electronics, the international idea, rockets, or fire,
we wept for Rūpintojėlis
resurrected
without words
sermons
rituals
in the Lithuanians
and in Ilya ...

R. Gibartius.

„Lithuanian Folk Art“

LIAUDIES MUZIKOS PUOSELĖTOJAS

IONO ŠVEDO ŠEŠIASDEŠIMTMEČIUI

„Gimiau 1908 metų rugsėjo 26 dieną. Liepojoje. Mano tėvas buvo laiškanėšys, motina — stuvėja. 1914 metų karas. Tėvas išvyksta į Kazanę, o motina su manimi ir jaunesniuoju trejų metų broliuku išvažiuoja savo gimtinėn — Ylakių valsčion. Motina išmaitinti mus buvo labai sunku. Todėl man, kaip vyriausiam šeimos nariui, septynerių — dešimties metų „vyriui“, teko rūpintis „vaikais ir ūkiu“. Vasarą motina, išeidama dirbti, išsivedavo

ir jauniausius brolius, o man teko garbė užsidirbti duoną savarankiškai — ganant ūkininkų galvijus. Gandydamas aš įsigijau pirmąsias liaudies ansamblio meno vadovo ir dirigento žinias; išmokau pro asaras dainuoti, pasigaminti primityvius liaudies muzikos instrumentus ir jais groiti.

... 1924 metais rudenį nuvykau Klaipėdon ir buvau priimtas į kompozitoriaus St. Štikaus organizuojamą Klaipėdos kapelą auklėtiniu. Tuo pat metu lankiau Klaipėdos muzikos mokyklą. Vasaros metu keliaudavau per kaimus, užrašinėdamas liaudies dainas, rinkdamas senus liaudies muzikos instrumentus. Tokia sunki ir sudėtinga buvo jo vaikystė, drauge turėjusi tiek įtakos jo pasaulėjautos formavimuisi, ugdžiusi meilę gimtajam kraštui, žmonėms, liaudies menui.

... 1929 metais Klaipėdos muzikos mokyklą baigiau ir buvau paskirtas tos pat mokyklos trombono ir mušamųjų instrumentų klasės vedėju-mokytoju.

Vėliau grįžau Kauno Valstybės teatro operos orkestre (į trombonas). Dirbau Kauno „Aušros“ berniukų gimnazijoje. Dėčiau trombono ir tūbos specialybę Kauno Konservatorijoje. Kartu su mokytoju J. Banaičiu parašiau vidurinių mokyklų muzikos metodiką-vadovėlį „Muzika“, I—V dalis. Organizavome muzikos istorijos audicijas per Kauno radiją, taip pat mokinių chorų varžybas-koncertus. Parašiau ir išleidau skudučių metodikos knygelę „Skudučiuk“. 1940 metų lapkričio 16 dieną buvau pakviestas Vilniuje organizuojamos LTSR Valstybinės filharmonijos Liaudies ansamblio meno vadovu.

Svajonės išsipildė. Visa tai, kas buvo sukaupta besimokant, renkant liaudies dainas ir instrumentus, gyvenant ir bendraujant su liaudies meno mylėtojais, čia buvo labai reikalinga. 1941 metų vasario 23 dieną įvykęs pirmasis viešas liaudies ansamblio pasirodymas plačiai atvėrė duris liaudies dainai, muzikai, šokiui, instrumentiniams kūriniams propaguoti.

1944 m. gruodžio 1 buvau pakviestas grįžti į atskūrusią LTSR Valstybinę filharmoniją Liaudies ansamblio meno vadovu ir Vilniaus konservatorijos trombono klasės vedėju.

J. Svedas vadovavo Valstybiniam liaudies dainų ir šokių ansambliui iki 1962 metų, kartu eidamas Konservatorijos liaudies instrumentų katedros vedėjo pareigas, kurias atlieka ir dabar.

Du dešimtmečius trukęs darbas ansamblyje pareikalavo

daug energijos, išvermės ir kūrybingumo. Juk reikėjo sukurti ansamblio repertuarą, parašyti ir harmonizuoti daug dainų, instrumentinės muzikos, muziką liaudies šokiams. Juk ir patys instrumentalistai tada dar nebuvo pajėgūs — rašant muziką, reikėjo skaitytis su kiekvieno atlikėjo sugebėjimais, instrumentų galimybėmis. O pasimokyti nebuvo kur ir iš ko. Daug sunkių problemų reikėjo spręsti savarankiškai. Bet nuoširdumas, atkaklumas ir meilė liaudies menui nugalėjo. Dabar pagal Valstybinio ansamblio pavyzdį, pasinaudojant jo repertuaru, mūsų respublikoje yra susikūrę daugiau kaip dešimt gana pajėgių liaudies dainų ir šokių ansamblių. Šio darbo valstas gėrimasi visoje Lietuvoje ir toli už mūsų respublikos ribų.

Dirbant ansamblyje, susidarė erdvios galimybės kūrybinei individualybei atsiskleisti. Iono Švedo kompozicinė kūryba beveik išimtinai pašvęsta liaudies muzikai. Ji giliai įėjo į mūsų buitį, jubilato harmonizuotos liaudies dainos bei originali muzika plačiai skamba po mūsų kraštą. Vien tik jo kūrinių sąrašui reikėtų nemaža vietos. J. Svedo sąsiuvinyje, navedintame „Ką aš padariau muzikos srityje“, apimančiame tik 1951—1954 metų laikotarpį, yra apie šimtą harmonizuotų, aranžuotų, perkomponuotų įvairių kūrinių, kurių tarpe taip išpopuliarėję liaudies šokiai „Aštuonytis“, „Uolinderis“, „Aplinkinis“, „Jonkeliai“, dainos „Paleisk, tėveli, lankcn žirgeli“, „Koliakietiškas valsas“ (žodžiai J. Vaičiulionio), „Linelį raunu ne viena“ (žodžiai Just.

Marcinkevičiaus), „Kalpti gražus, gražus rūtelis darželis“, originali kanklių pjesė „Svajonėlė“ ir daugelis kitų. J. Svedas parašė daug etudų, pjesių liaudies instrumentams. Koncertas kanklėms su liaudies instrumentų orkestro pritarimu yra ne tik ryškiausias kūrybinis pasiekimas liaudies instrumentinės muzikos srityje, bet ir pirmasis šio žanro kūrinys lietuvių muzikos istorijoje. J. Svedas stebina ne tik kūrybinu veiklumu. Neradime nė vieno didesnio įvykio kultūriname mūsų respublikos gyvenime, kur jo nebūtų įdėta savos širdies dalelė.

„Aš laikau būtina savo autobiografijos dalim pridurti, kad visą gyvenimą man trūko laiko (daugiau, negu viso kito), kad galėčiau įsaktiai išreikšti: kokią didelę laimę dirbti mylimą darbą ir skleisti nuostabiausius liaudies kūrybos reiškinius gyvuose jos plazmos pulsavimuose“.

Mes galime didžiuotis tokliu įvairiapusišku menininku, susilaukusi didelės pagarbos ir simpatijų ne tik mūsų respublikoje, bet ir toli svetur. Tikimės, kad šiai kūrybinei plunksnai priklausys dar daug kūrinių, skleidžiančių žmonėms džiugumą ir pasigėrėjimą, kad jo pedagoginė ir visuomeninė veikla dar įrašys šioje biografijoje daug ryškių, prasmingų puslapių. Pagerbdami Valstybinės premijos laureatą, TSRS liaudies artistą, kompozitorių, profesorių Joną Švedą jo 60-mečio proga, linkime geros sveikatos, neišsenkančios energijos ir išvermės kūryboje, ilgą gyvenimo metų!

Vladas BARTUSEVICIUS
LTSR nusipelnęs meno veikėjas

LIETUVA

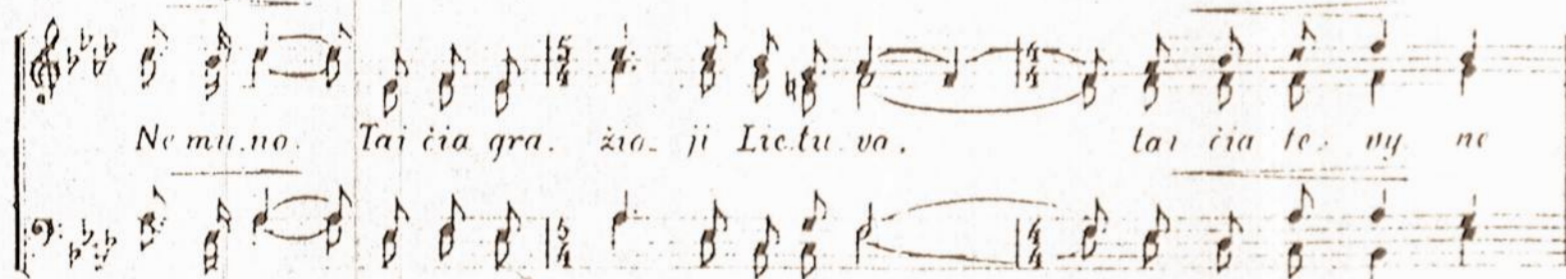
Muzika VYT. JUOZAPAIČIO
Žodžiai J. LAPASINSKO

(NAUJA PATRIOTINĖ DAINA IŠ LIETUVOS)

Laisvai, dainingai

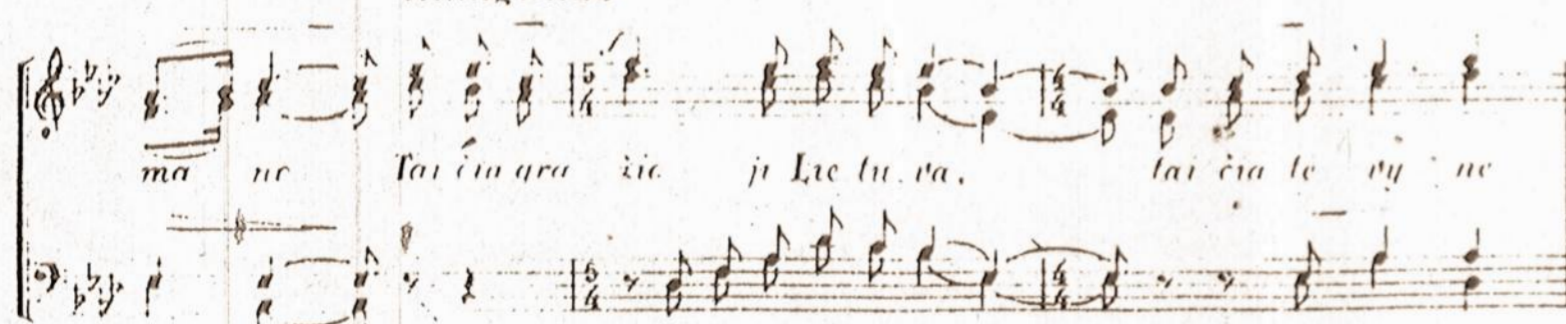

Ber žy nai, ly, gu mos, kal, va pa kran tėj mels, va

Ne mu, no. Tai čia gra, žio, ji Lie tu va, tai čia te, vy ne

Allargando

ma ne Tai čia gra, žio, ji Lie tu va, tai čia te, vy ne

Grazio ji Lie tu va, le vy ne
iš me ly, ny a, bij mes sau, te
dau gi au ne gi sven ta ko vo, ta
kat pnie ka dos sa, va te, lu, vy

Ancora allarg. quasi fermata

ma no Tai čia gra, žio, ji Lie tu va, tai čia te, vy ne ma, no.

VIRGILIJUS NOREIKA, Vilniaus Valstybinės Operos pirmasis solistas, šiomis dienomis atvykęs į Kanadą, kur įvykis eilė jo koncertų: spalio 5 d. — Hamiltone, Ont., spalio 6 d. — London, Ont., spalio 12 d. — Montrealyje, Que., spalio 20 d. — Toronto, Ont. Jam akompanuos jo žmona Zeneta Noreikienė, Vilniaus simfoninio orkestro dirigentė. Koncertus organizuoja Bronius Marijošius iš Toronto, Ont.

Po koncertų Kanadoje, tikimasi, kad Virgilijus ir Zenona Noreikai atvyks į JAV, kur jie ypač laukiami. Virgilijus Noreika, buv. Kipro Petrausko mokinys, Amerikos lietuvių visuomeniui plačiai žinomas tik iš jo įdai nuotų plokštelių, kurios nuolat grįžamos per mūsų lietuviškas radijo programas. Jo gastrolėmis JAV yra susidomėję žymesnieji muzikai ir kultūrininkai.

Solistas Virgilijus Noreika yra debiutavęs Italijos La Scala opereje Romoje ir muzikos kritikų buvo aukštai įvertintas.

PAS JUNGTTINIŲ TAUTŲ BIBLIOTEKOS DIREKTORIŲ

EDVARDAS ŠULAITIS

Būti New Yorke ir neap- lankyti Jungtinių Tautų bibliotekos direktoriaus Levo Vladimirovo Lietuviui yra beveik tas pats kaip viešinti Romoje nematyti popiežiaus. Tai, iš tiesų, kultūringa as- menybė, kuri šiuo metu uži- ma bene žymiausia mūsų tautiečio laikomą poziciją pa- saulyje.

Su L. Vladimirovu teko su- stikėti jau antrą kartą. Prieš kelis metus teko viešėti jo raštiniuose; ši kartą -- jo pra- bangiame būte. Dabar buvo proga taip pat sutikti ir jo malonią žmoną -- Ireną, kuri garsina Lietuvų vardą, ruoš- dama parodas ir paskaitas JT pareigūnams ir jų šeimoms. Beje, Irena pasižymi ir kaip gabi žurnaliste; ji nuolat rašo Lietuvoje išeinančiame Mokslas ir gyvenimas žurna- le ir už bendradarbiavimą spaudoje yra laimėjusi pre- mią.

Vladimirova kaip tik buvo sugrįžę iš atostogų Lietuvoje ir kituose kraštuose. Reikia pastebėti, jog kas metai jie važiuoja atostogauti į Palan- gą, nežūrint, kad užjūryje galėtų rasti daug įdomesnių ir prabangesnių kurortų. Ta- čiau Lietuva jiems arčiausia prie širdies. Ši kartą į Lie- tuvą išvyko trys asmenys, o grįžo dviese; jų dukrelė pa- siliko tėvynėje. Iš kitų šal- tinių sužinojau, jog tėvai pa- būgo, jog ji per daug neper- simtų kai kuriais neigiamais amerikoniškais papročiais.

Buvo įdomu patirti, jog po 5 metų tarnybos New Yorke L. Vladimirovas jau yra pa- kėlęs sparnus išvykti į Lie- tuvą. Dabar jam yra belikę 9 mėnesiai įsipareigojimo JT. Jis pareiškė, jog JT vadovy- bė norėtų, jog Vladimirovas sutartį pratęstų dar vienam terminui, tačiau jį traukia darbas Lietuvoje, kur ilgą laiką vadovavo Vilniaus uni-

Edvardas Šulaitis (dešinėje) svečiuose pas Ireną ir dr. Levą Vladimirovą, New Yorke.

versiteto mokslinei bibliote- kai. Ta vieta jo laukia ir jam sugrįžus iš New Yorke.

ĮDOMI KELIONĖ

Siemet Vladimirovui teko poilsiauti ne tik Lietuvoje, bet nemaža laiko praleisti ir kituose kraštuose, kur taip pat turėjo oficialaus pobū- džio įsipareigojimų. Pake- liui į Lietuvą, pabuvojo Lon- done, Genevoje, Paryžiuje, o grįždamas buvo sustojęs Frankfurte, V. Vokietijoje, kur dalyvavo Tarptautinės bibliotekų draugijos metinėje konferencijoje.

Iš Lietuvos jis parsivežė ne tik daug įspūdžių, bet ir įvairių dovanų, jų tarpe lie- tuviškų gėrimų, kuriuos teko besisvečiuojant išmėginti.

Šiuo metu JT bibliotekos direktorius ruošia knygą, "Amerikos bibliotekos tary- binio specialisto akimis", kurią užsakė amerikiečių

Bowker & Co. leidykla. Jis ruošia ir mokslinių rašinių iš Lietuvos bibliotekynstės istorijos. Šie bus spausdina- mi Vilniuje.

KRITIKAI ATSILIEPIMAI

Vladimirovas, būdamas Lietuvoje, padarė eilę kritiš- kų pastabų apie Vilniaus uni- versitetą ir jo biblioteką, ku- rios buvo atspausdintos Li- teratūroje ir mene. Jomis taip susižavėjo net mūsėškė Elta, kuri pastabų ištraukus pagarsino "veiksnių" kon- troluojamoje išsivytų spau- doje.

Tad ir mums įdomu susi- pažinti -- ką Vladimirovas pareiškė Lietuvos spaudai. Štai, viena ištrauka:

"Atvykęs į Vilnių, aplan- kiau universitetą. Pasilgisti jog senų rūmų dvelkimo. Ta- čiau turiu pasakyti, kad pa- matytas vaizdas nedžiugin- akies. Istorijos ir filologijos fakulteto romantiški kiemai

vis dar (kiek jau tęsiasi re- montas!) užversti statybinėm medžiagom ir laužu, didžioji universiteto arkadų dalis už- mūryta, mat, prireikė san- dėlio, seni geležiniai vartai, nuimti...

Užėjau į universiteto bib- lioteką. Biblioteką, kuri sun- kiats fašistinės okupacijos metais išsaugojo fondus ir senovines patalpas, pokario metais, dirbdama be galo sunkiose sąlygose, sugebėjo sutvarkyti didžiulius knygų rinkinius, sukurti darnią ka- talogų sistemą, praturtinti savo fondus pažangiausia ta- rybine ir užsienio moksline literatūra. Buvo surasta ir atgabenta į Vilnių įvairiose Rusijos ir Ukrainos bibliote- kose išsaugotos Vilniaus uni- versiteto knygų kolekcijos, sukauptas turtingiausias pa- saulyje senų lietuviškų knygų fondas, išleista visa eilė ver- tingų bibliografijos ir knygo- tyros leidinių.

Artėja šios bibliotekos ke- turty metų jubiliejus. Ši data bus plačiai paminėta mūsų ir užsienio spaudoje. Tačiau kaip atrodo pati bib- lioteka? Puošnioje Smugle- vičiaus salėje grindys išklo- tos paprastomis lentomis, dar Muravjovo laikais pastatyti laiptai visiškai nudilę, pri- grūstos knygų saugyklos ne- turi paprasčiausių gaisro sig- nalizavimo prietaisų, kuriuos rasime kiekvienoje didesnėje prekybos įmonėje... Aukštojo ir specialiojo vidurinio moks- lo ministerija ir universiteto vadovybė, paskendusios kas- dieniniuose rūpesčiuose, at- rodo, visai apsisprato su to- kia bibliotekos būkle.

Savo metu buvo sudaryta dokumentacija saugyklų prie- stato statybai, bibliotekos modernizavimui, Jono bažny- čios pastatų restauravimui. Tačiau statyba bei restaura- vimo darbai dar nepradėti, jeigu neskaitysime kelių dar- bininkų, besikrapštančių istorijos ir filologijos fakultete bei Jono bažnyčioje."

Pats Vladimirovas yra ra- maus būdo žmogus ir labai ne karūgos išvaizdos vyras, taip kad sunku įsivaizduoti dėl ko išsigando mūsų aukš- tieji pareigūnai, kurie pajėgė Vlilke net krizę sukelti dėl to, jog JT direktorius atėjo į eilinį New Yorke santarpičių susirinkimą.

Nemaža mūsų tautiečių su Vladimirovais palaiko ryšį: jie dalyvauja kai kuriuose su- buvimuose, kai kas užėina ir į jų būta. Po Vlilko krizės naujų nelaimių jau niekas ne- sistengia išsigalvoti. Paklau- sus, ką jis galvoja dėl tos nelemtos Vlilko krizės, Vla- dimirovas tik nusišypsojo ir ištarė, jog tai jį kiek juokina- gal nuteikia...

Spalio mėn. viduryje Vla- dimirovas žadėjo lankytis bi- bliotekininkų suvažiavime Chi- cagoje ir čia, be abejo, su juo bus proga ilgiau pasikal- bėti.

Iš Tarpparlamentinės S-gos konferencijos

Justas Paleckis su Tary- bų S-gos delegacija buvo nu- vykęs į Lima, Peru dalyvau- ti 56-tojo Tarpparlamentari- nės Sąjungos konferencijoje. Pradėjo keltone rugp. 29. Skrido per Daniją. Kadangi buvo didelės miglos, iš Kop- penhagos pakilę, Paryžių pa- siekė pavėluotai. Neturėdam- si su Peru diplomatinę san- tykių, Peru vizas turėjo gau- ti Paryžiuje. Peru pasiuntiny- bė, tačiau, jų laukė ir vizas greit suteikė. Iš Paryžiaus skrido į Lisboą, -Portugaliją, o iš čia į Guadelupe salą. Iš Pointe-A Pitre aerouosto perskrido Karibų jūrą ir nu- tūpė Caracas, Venezueloje. Iš ten į Bogotą, Kolumbiją, su kuria neseniai Tarybų S-ga atnaujino santykius. Čia buvo sutikti Tar. S-gos Pa- stuntinto. Sekanti sostinė buvo Kito-Equadore. Čia taip pat pabuvojo, susitiko su iš Či- lės atvykusiu Tarybų S-gos ambasadorium. Paskutinis kelio ruožas Lima, Peru. Su- tiko parlamento atstovai. Gy- veno Bolivar viešbuty.

Už Čekoslovakijos įvykius buvo daug kritikuojami. Kaip iš amerikiečių spaudos pati- riame, Sovietų delegatui iš suvažiavimo išėjo. Paleckio

nuomone, jie jau žinoję, kad prieš juos stovi nelengvas uždavinys konferencijoje. "Be abejo, čia atsimuš at- garsiai tos piktos propagan- dos, kurią visų spalvų reak- cininkai paskelbė ryšium su parama, kurią teko suteikti Varšuvos paktui šalims Če- koslovakijos liaudžiai prieš tuos, kurie norėjo paversti tą šalį Trojos žirgu ir per ją pralaužti vartus Vakarų reakcinių politikų pagalbai", iš Limos Chicagos Vilniai rašė Justas Paleckis.

Praėję-10 m. kai Paleckis lankėsis Brazilijoje, 4 metai kai buvo Meksikoje. Paleckis skundžiasi, kad kaip visada, mažai teko matyti šio įdo- maus krašto, nes daugiausia reikėjo sėdėti konferencijose.

Pora dienų turėję progos susipažinti su Lima miestu. "Lima pasižymi kontrastais. Greta puošnumo ir praban- gos, čia labai daug neturto ir skurdo. Greta išstalkingų dauglaukščių namų miesto centre, jo priemiesčiuose skurdžių lūsnų kvartalai, ku- riuose gyvena žmonės pačio- se primityviausiose sąlygo- se", rašo Paleckis Brooklyn Laisvei.

Laisvės rugsėjo 17-tosios numerioje A. Bimba praneša: "Sužinojė, kad tarybinė de- legacija iš Peru grįžta namo ir Kennedy aerodrome turės persėsti į kitą lėktuvą iš šestadienio į sekmadienį, pačiame vidurnaktyje, mu- du su žurnalistu Albertu Laurin- čliuku nusiskubinom su Pa- leckiu susitikti. Laiko turė- jome tiksliai apie desėrką mi- nučių, todėl jo užteko tik be- veik pasisveikinti ir atsiveik- kinti..."

JAV Kongreso delegacijos pirmininkas E. J. Derwinski (Rep. iš Ill.) dalyvavęs Tar- pparlamentinės S-gos konfe- rencijoje, spaudai pateikė sa- vo pareiškimą, kuriame tarp kitko rašoma:

"Kreipiuos į savo seną pa- žįstamą Paleckį, norėdamas pabrėžti jam ir kitiems So- vietų delegatams, kad jų vy- riausybės veiksmams nusipelno viso pasaulio pasmerkimo.

"Mano nuomone sovietų okupacija Čekoslovakijoje yra silpnybės, o ne stiprybės rei- škinys. Iš Sovietų Sąjungos tautų yra atimtos pagrindinės laisvės. Žodžio, spaudos, poli- tinės veiklos ir religijos laisvės standartai yra nežino- mi dalykai Sovietų Sąjungoj. "Nekovok prieš neišvengia- mybę, Palecki. Maskvon grį- žęs pranešk savo bendrinin- kams, kad laisvė, kurią jūsų vyriausybė kėsinausi nuslopinti Čekoslovakijoje, nugalės jus ir kad laisvų institucijų kū- rimas Rytų Europoj yra ne- išvengiamas..."

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE
John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas
Virginia 6-1800

Republic
LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas
322 Union Ave. Brooklyn, N. Y.
Tel. EV 7-2089

VIEŠNIA IŠ LIETUVOS VIENYBĖS NAMUOSE. Prieš išvykstant į Lietuvą Stasė Mieželaitienė, poeto Eduardo Mieželaičio žmona, apsilankė Vienybėje, kur jai buvo suruoštos kuklios išleistuvės. Nuotraukoje (iš k.) J. Kiznis, Elena Feiferienė, dr. L. Vladimirovas, Nastė Buknienė, Ieva Mizarienė, R. Feiferis, V. Tyšliavienė, A. Laurinčiukas, viešnia Stasė Mieželaitienė, T. Jonaitis, Demie Jonaitienė, V. Beleckas, Isolda Laurinčiukienė, J. Valaitis ir J. Valakas. S. Mieželaitienė Amerikoje išbuvo apie du mėnesius, lankydama savo gimines ir pažįstamus Chicagoje, Seattle, Wash., Los Angeles, Cal. ir New Yorke.

Su pulk. S. Narušiu po trisdešimties metų

JONAS VALAITIS

Pereitame Vienybės numerį keliose vietose matėme pulk. Simo Narušio nuotraukas įvairiose pareigose. Nuo to laiko kai 1938 m. jį teko sutikti Kaune, vėliau New Yorke, prabėgo jau 30 metų. Dabar jis yra "Mr. Bendruomenė" Australijoje, "Kengūrų krepšyje" globoja ir pasišventusiai dirba Lietuvių bendruomenei. Kol dirbo Sydney Daily News, jį trukdė kitos pareigos, dabar jau pensijoje. Džiaugiasi, kad visą laiką gali pašvęsti Lietuvių bendruomenės veiklai.

Į New Yorką atvyko dalyvauti PLB seime, iš kurio išvyko nusivylęs. Tikėjosi, kad susitelkusi pasaulio Lietuvių inteligentija seimą sugebės kitaip tvarkyti.

Iš Australijos į seimą atvyko: Valys, Krausas, Bartkus, Gabaliauskas, Daukutė-Pulinen, taip pat jaunimo atstovė Birutė Garnytė. Su jais atskrido dar 12 Lietuvių, kurie Los Angeles, Cal. nuo PLB atstovų atsiskyrė ir išsiklostė po platųjį kontinentą Amerikos pamatyti.

Kai prieš 30 m. Narušis lankėsi Amerikoje, jis iš Lietuvos nuė karininkų atvežė ir Clevelande parke Lietuvių darželiui padovanojo Kudirkos bronzinį biustą.

Jungtinėse Valstybėse jis jaučiasi kaip namie. Turi keturias seseris; dvi Clevelande, vieną Long Island ir Sablenę Brooklyne, Vienybės kaimynystėje, kur su Simonu

Narušiu ir teko ilgiau išsikalbėti.

Kaip minėjau, Narušis seimu nesužavėtas. Iš jo tikėjosi daug daugiau. Taip toli keliauti ir tik pasimokyti kaip nereikia veikti, jam buvo per daug. Per daug laiko buvo pašvęsta smulkmenoms, ginčams, politikavimams. Laiko neliko būtinaiems reikalams svarstyti.

Narušis Australijoje gyvena nuo 1948 m. lapkričio mėn. Nuo pat pirmosios dienos įsijungė į Lietuvių veiklą. Yra artimas laikraščiu Tėviškės Pastogė, kurį leidžia Bendruomenė. Anot jo, Australijoje Lietuvių veikla susikonzentravusi 4 didžio-siose kolonijose -- Sydney, kur gyvena apie 3,000 Lietuvių, jų tarpe apie 100 studijuoja universitete, kurlame dėsto 3 lietuviai; Melbourne Lietuvių apie 3,200; Adelaidėje apie 2,000, kurių tarpe 2 profesoriauja universitete; ir Perth, klimato atžvilgiu sveikiausioji vietoj, gyvena apie 500 Lietuvių.

Tiek Australijos Lietuvių veikloje, tiek Lietuvoje gyvenamas stengėsi ieškoti kelių, kurie Lietuvius artintų, o ne vieną nuo kito tolintų.

Prisiminėme ir anuos laikus kai 1938 m. jis lankėsi Brooklyne. Tada jam nebuvo "nusikaltimas" pažinti "kitoje pusėje tvoros" gyvenančius ir veikiančius "pažan-giečius". Tarp kitų įstaigų tada lankėmės ir Laisvės pastogėje ir visur radome bendrą kalbą, tautos vieningumą

labai. Tada iš Amerikos išsivežė geresnius įspūdžius. Narušį teko geriau pažinti kai viešėdamas Lietuvoje buvau jo "mobilizuotas" ir su kitais amerikiečiais plaukėme Nemunu Lietuvos kariuomenės ekskursija iš Kauno į Klaipėdą. Tada buvo progos pažinti Raudondvarį, Veliuoną, Jurbarką, Rambyną kalną, Bitėnus. Dalyvavome Joninėse, viešėjome pas Martyną Jankų. Teko ir su tų laikų užsienio ministru Dovu Zaurium pas Jankų susipažinti. Zygiavome kopų miestelyje Nidoje, svečiavomės Palangoje, maudėmės Baltijos jūroje, dalyvavome Oskinio vadovaujamoj kopose sklandytuvų šventėje.

Nors S. Narušis tada buvo Lietuvos karys, jam organizacinė veikla ir kariuomenėje buvo artimiausia. Jis dabar gal yra pats laimingiausias lietuvis pasaulyje galintis pilną laiką pašvęsti tik Lietuvių veiklai ir bendruomenei. Bet jis trokšta toje bendruomenėje matyti visus lietuvius, kad šios organizacijos vardas būtų pilnai pateisinamas, ko seime daugiausiai pasigedo.

Amerikos ir Kanados Lietuvių bendruomenininkai iš Australijos "Mr. Bendruomenininko" pulk. Simo Narušio gali daug pasimokyti -- mellės tautai, mellės tėvynei, tarpusavio Lietuvių bendravimo, o daugiausia tolerancijos ir kūrybingumo.

KREVETES -- EKSPORTUI

Šiais metais dešimt Klaipėdos okeaninio žvejybos laivyno bazės vidutinųjų žvejybos tralerių gaudė krevetes naujame žūklės rajone į pietus nuo Dakaro.

Lietuvos žvejai sužvejojo 3.408 centnerius tų skanių vežlagyvių. Neseniai eksportui išsiųsta 178 tonos krevetėčių. Nemažai šio delikateso žvejai paruošė ir vidaus rinkai.

SUGRĮŽTA STUMBRAI

Pakeliui iš Kėdainių į Panevėžį, netoli Truskavos, susikūrė naujas valstybinis medžioklės ūkis. Jis reklamizuos stumbrus. Netrukus čia bus atvežti keturi miško galiūnai iš Belovežo girios. Jeigu jiems patiks Nevėžis ir jo apylinkės, stumbrų bus atvežta daugiau.

STEBĖTOJO PASTABOS

Atkelta iš 4 psl.

susidraugavo su Wilsono draugu, pulkininku House. Bet pianistas padėkos iš tautos nesusilaukė: "Lietuviai" Pilsudskis jį nušalino nuo visų politinių vadovybių Varšuvoje.

Politinį mokslų profesorius Chicagos u-te, J. Azrael svarsto švietimą Sovietijoj Amerikos leidžiamame mėnesiniame žurnale The Problems of Communism. Sovietų statistika skelbia, būk 80 iš šimto aštuonmetę mokyklą baigusiu stoja į 9-tąją klasę, toliau mokytis. Vilniuje, tačiau, nuosimtis esąs 50. Kruščiovą nušalinus, švietimas vėl klečiau centralizuotas, tačiau: "Administrative recentralization has been accompanied by a significant grant of organizational autonomy to the Baltic republics, which have been allowed to retain 11-year schools." Prof. Azrael sprendžia: "It is probable that students from many of the non-Slavic nationalities will become increasingly vociferous in asserting claims for cultural independence and administrative autonomy for their republics."

Lietuvos laikraščiuose Amerikos vice-prezidentas Humphrey perdirbamas į "Hemfri".

ADVOKATAS
C. A. VOKET
(VOKIETAITIS)
41-40 4th Street
Jackson Heights, N. Y.
Telefonas: Newton 9-6620

Iš dešinės: Jonas Valaitis, Bronė Spūdienė, dr. Jokūbas Stukas ir Paleckis gegužinėje kalbasi aktualiais lietuviškais reikalais.

Lietuvos Atsiminimų radijo programos gegužinėj New Jersey

NUOTRAUKOS J. VALAIČIO IR KITŲ

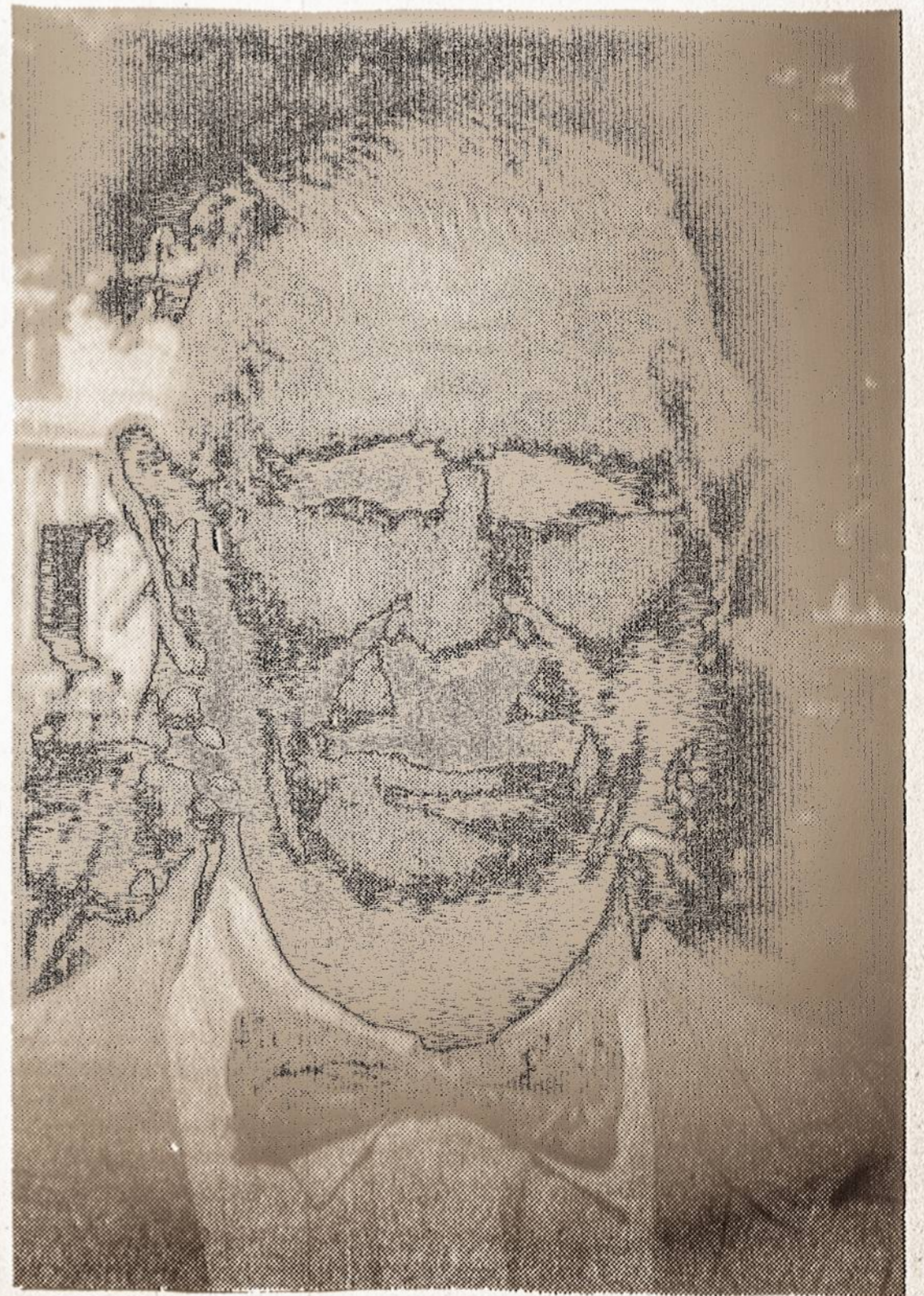
Didžiausią stalą piknike turėjo Maspetho Lietuvių Piliėčiu Klubas. Stalui aptarnauja "bartenderis" Petras Lisauskas (dešinėje).

Skaitlingiausioji šeima piknike buvo Stelmokų iš Newarko. Tėvas laimėjo pavyzdingiausio "dieduko" titulą. Nuotraukoje tik dalis jo šeimos.

Iš dešinės: Trečiokienė prie savo stalo su viešniomis. Dešinėje matomas Albinas Trečiokas.

JUOZAS KRALIKAUSKAS, seniausias pikniko dalyvis, neseniai įžengęs į 93-uosius metus.

Nemaža dalis gegužinės dalyvių buvo iš New Yorko - 3 pilni autobusai ir apie 100 automobilių. Viršutinėje nuotraukoje matomi; (iš k.) Pr. Bručas, K. Puodžius, Misiūnai, J. Balzeraitis ir kt. Sėdi (iš k.) programą pravedę A. Kačanauskas ir J. Valaitis, Merytė Diržienė, T. Puodžiuvienė ir T. Klimentienė.

DEŠINĖJE NUOTRAUKOJE; Julė Kewrak, kun. dr. Tomas Žiūraitis, O. P., Stella Angosini, Ona Bleming ir Merytė Shalins-Salinskienė, Julia Kewrak ir Ona Bleming yra Salinskienės seserys.

APACIOJE; prie stalo sėdi N. Stilsonienė, M. Bručienė, stovi - Grajauskienė, B. Spūdienė, Pranas Bručas, Lilita ir Ant. Šateikai, D. Vizbara, Bruču vaikai, K. Genevičienė, Alesčikas, Žaliajuonis, P. Spūdis ir kt.

Ivairenybės

REABILITUOTI PIPIRAI IR GARSTYČIOS?

Vakarų Vokietijos profesorius Hansas Glatcelis, Mokslo Plankomitybos fiziologijos instituto klinikinės fiziologijos skyriaus vadovas, neigia visų pripažintą nuomonę, kad pipirai, garstyčios ir kai kurie kiti prieskoniniai esą žalingi. Jis tvirtina, kad tam tikros pipirų veislės ir garstyčios sustiprina skrandžio sulčių išsiskyrimą ir padeda greičiau ir geriau suvirškinti maistą. Profesorius nuomone, šie prieskoniniai teigiamai veikia širdį ir kraujo apytaką.

Kai kurios iš prieskoninių esančių medžiagų taip pat padeda cirkuluoti kraujui periferinėmis odos kraujagyslėmis ir sumažina kraujo klampumą. Be to, kaip neseniai nustatyta, jos palankiai veikia paviršinius antinksčių liaukos sluoksnius, kurie yra hormonų rezervuaras. Taip pat manoma, kad šios medžiagos padedančios susikaupti ir greitai reaguoti, nors tiesioginių šito įrodymų ir nėra. Glatcelis teigia, kad prieskoniniai yra visai natūralios ir būtinos mūsų maisto sudėtinės dalys.

Tačiau ligoniams, prisiilakantiems griežtos dietos, daktaro Glatcelio, turėtų būti, nereikėtų klausyti...

ATEROSKLEROZĖ IR KAVA BEI ARBATA

Aterosklerozė dažnai siejama su tam tikrų riebalinių medžiagų (lipidų) koncentracija kraujyje. Pastaruoju metu neretai kalbama, jog, geriant kavą, lipidų koncentracija didėja, o geriant arbatą - mažėja.

1963 m. buvo atlikti tyrimai, kurie parodė, kad žmonės, kurie buvo paveikti kraujagyslių trombozės, gėrė daugiau kavos, negu tie, kurių šis susirgimas nepaveikė. Dar anksčiau, 1941 m. knygoje „Kinų paskaitos vakarų medicinal“ buvo minima, jog kinai, kurie geria beveik išimtinai arbatą, susergera aterosklerozė labai retai, tuo tarpu JAV gyventojai, vartojantieji daug kavos, serga aterosklerozė dažnai.

Tačiau dabar manoma, kad šis reiškinys aiškintinas visiškai kitaip. Aterosklerozel išsivystius, arbata jau nieko neapadės. Sakoma, kad sklerotiniams reiškiniams apriboti patartina gerti arbatą kartu su riebiu valgiu arba tuoj po jo. Tačiau dar nepavyko išaiškinti, kokių arbatos komponentų įtaka šiuo atveju pasireiškia.

MEMORIAL CENTER

PHONE ANY HOUR

JA 3-3219

CHALICES

VESTMENTS

ALTAR MISSALS

Walsh-JAMAICA

89-74 165 ST., JAMAICA, N.Y.
write for catalog

Skaniausia Lietuviška
duona gaunama

SILVER BELL
BAKING CO.

Sav.

A. RADŽIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

STagg 2-5938

86-40 Stagg Street,
Brooklyn, N. Y.

NUOMONĖS

Čiuožinėjimas tarp kraštutinių

Br. Rallos straipsniai malonūs skaityti pramogai, bet jie neturi įtikinančios galios, ypač galvojančiam skaitytojui.

Štai keli pavyzdžiai. 1968. VI. 28 d. Dirvoje jis rašo, kad tokios valstybės kaip Pabaltijo, rytų Vokietija, Lenkija, Vengrija, Bulgarija ir k. prieš tai demokratinių santvarkų neturėjo, jų nepažino ir gal tam buvo nepriaugusios. Nuo fašistinių ir kapitalistinių diktatūrų perėjo į kitas diktatūras, ir tai normalu, joms teisinga bausmė už tai, kad jos nepuoselėjo tikros demokratijos, vaikėsi diktatorių, todėl juos vėl turi.

Taigi, ar ne tiesa pasakyta! Bet Raila tuo nepatenkintas ir reikalauja visoms tautoms būti laisvomis ir nepriklausomomis valstybėmis, o suverenumas - tai turėti savas vyriausybes, savo atstovybes užsienyje, savo policiją, kariuomenę.

Nesenai Nauru sala su 6-7000 gyventojų gavo suverenumą; savo policiją Nauru turi, bet savo armiją ir atstovybes užsienyje vargu būrės, nes per maža, o atstovybių išlaikymas brangiai kaštuoja.

Kiek didesne yra Mauritijs sala Indijos okeane ir Karibų jūros salos, bet ir jos nepriilygsta Pabaltijo valstybėms, o maždaug Monaco, Andoras, Liechtenšteino kišeninėms valstybėms.

Po Šiaurės Amerikos britų kolonijų sukilimo tos kolonijos tapo nepriklausomomis valstybėmis ir susifederavo, bet federacija buvo ir tebėra laisva ta prasme, kad atskiros valstybės nesijaučia pavergtomis, nors ir neturi nei savo ambasadų užsienyje nei savo armijų.

Panašiai yra ir Sovietų Sąjungoje: ten irgi sąjunginės respublikos vadinamos suvereniskomis ir dar su teise išstoti iš sąjungos, ko JAV nariai neturi, tad sovietiniai publicistai ir J. Baltušis nedaro klaidos skelbdami, kad Lietuvai neatimtas suverenumas, tik praktiškai tas suverenumas labai apribotas. Taigi suverenumas nereiškia nei absoliutinės laisvės nei nėra nevaržomas. Br. Raila yra teisę studijavęs ir turėtų žinoti, kad ne visi ir ne visur suverenitetai yra visai identiški.

Taip pat Br. Raila slidinėja savo politinę kryptį aiškindamas: jis tautininkas smetonininkas, bet ne fašistas ir ne reakcionierius, bet argi Ant. Smetona buvo toks? Argi jis buvo demokratas? Žinoma ir tautininkai ne visi fašistai bloga to žodžio prasme; jų amerikine sekcija (Olis, Bacianas, Širvydas, Karpus ir t.t.) yra tautininkai bet ne fašistai, o Lietuvos tautininkai ir savo jaunimą pavadino jaunlietuviams jaunatūrių pavyzdžiu, o tie jaunatūriai kaip tik ir buvo fašizmo pionieriai. Jie ir armėnus Turkijos teritorijoje išžudė kaip hitlerininkai žydas be amžiaus ir lyties skirtumo.

Br. Raila viešai pasigyrė prašęs Diržį bei jo bendraminčius, kad jo visiškai neatstumtų nuo smetonizmo, kad "paliktų jam nors kruopelę smetonumo". Mat, kai Br. Raila prisiminė savo bravūrinę jaunystę ir "urmu į kapus buržuazijos varymą" ir parodė simpatijas tautiniam komunizmui, tai dešinėje, profašistiniai tautininkai ėmė kryptį į atslirbimą nuo Br. R. ir jo slidinėjančių straipsnių, tad šisai nepanoro būti vienišu "našlaičiu". Ant. Smetonos sosto įpėdinis Julius Smetona nėra Br. Rallos draugas ir tapęs "tautos vadu" nekvieštų jo į savo vyriausybę. To malonumo gali iš Juliaus Smetonos laukti; Ramanauskas, Pautienius, Pr. Razgaitis su žmona, Val. Šimkus, Virbalis, P. Stravinskas, bet tik ne Br. Raila.

Br. Rallos išmanymu, smetoniausias - tai "kvaillas" Vienybės "sillogizmas", bet Br. Raila jo neatmeta, "jis jam naudingas" ir "turi grūdą tiesos" (Dirva 1968. VI. 29).

Visų pirma kas kvailla idėją prisiima, tas pats yra kvaillas, bet Br. Raila to nejaucia; jis jaučiasi esąs politinis genijus, kuris kvailybes paverčia genialumo reiškiniais. Beje, "smetoniausias" nėra lietuvių kalbos keistumas, pav., vyras - vyresnis - vyriausias, šuo - šunesnis - šuniausias, kaulė - kialesnis - kauliausias, ponas - ponesnis - poniausias; taip pat galų galas, valandų valandos, taigi ir esmės esmė.

1968, VI, 28 d. Dirvoje Br. Raila rašo: "Anksčiau aptardamas Lietuvos komunistų partijos kolektyvinę atsakomybę Lietuvos išdavimą sovietinės okupacijos ir rusinimo sąrangoje, aš tuoj pat skubėčiau kolektyvinę atsakomybę dėsnį sušvelninti išimtimis, sąlygų ir generacijų pasikeitimais, kaip ne visur teisinga ir visur nežmoniška.

Kolektyvinė atsakomybė - tai barbariškas Hitlerio etikos principas žydu atžvilgiu. Taigi Br. Raila yra buvęs Hitlerio "Mein Kampf" o įtakoje kai anksčiau aptarė kolektyvinę Lietuvos komunistų atsakomybę Sovietų okupacijoj.

Argi Br. Raila nesupranta, kad Lietuvą faktiškai okupavo ne Sovietų Sąjunga, o Ribentropo ir Molotovo paktas - suirutę rytų Europoje sukėlė ne Stalinas, o Hitleris. Kodėl Stalinui ne grobti, kai Hitleris nusistatė iš visų savo jėgų veržtis į rytus. Visai natūralu, kad Lietuvos komunistai ir žydai laukė ne Hitlerio, o Stalino, ir kad Stalinas įgalino juos statyti marksizmą savo rankomis, Maskvos politrukams prižiūrint.

Lietuvių tautai būtų buvę daug blogiau, jei nebūtų buvę pakankamai savo komunistų, jei nebūtų buvę savo liaudies "gynėjų". Lietuvos likimas nebūtų buvęs švelnesnis, jei visi Lietuvos gyventojai būtų piestu stoję prieš Sovietų ir Vokiečių okupacijas. Tuo atveju visa Lietuva būtų pavirtusi milžinišku pirčiupiu ir iš lietuvių tautos bemaž nieko nebūtų likę, kaip kad iš Turkijos armėnų: iš maždaug 2,700,000 armėnų, gyvenusių Turkijos teritorijoje beliko ten jų vos 85,000.

Būna istorijos procese ir taip, jog tautos išdavikai gelbsti, o jos patriotai ją tiesiu keliu veda į pražūtį.

(J. m. g.)

Naujos plokštelės

Dr. Jokūbo Stuko vadovaujama Lietuvos Atsiminimų radijo programa išleido dvi naujas plokšteles; pirmoji pavadinta "Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 50 metų minėjimo momentai" iš New Jersey Lietuvos Tarybos Vasario 15 minėjimo Newark; antroji - "Lietuviškos giesmės", kurias įdainavo Zibuoklių sekstetas su solistu Algirdu Braziu.

Abi plokštelės ilgo grojimo stereo, tačiau galima groti ir mono. Kaina su persiuntimu \$5.00. Į Kanadą persiuntimas \$1.00. Galima įsigyti pas dr. Jokūbą Stuką, 1016 Schleifer Rd., Hillside, N. J. 07205, arba pas platintojus.

Plokšteles pagamino Eurotone bendrovė New Yorke.

JUOZO BANDŽIUKO
Baras ir Restoranas

Čia vaišinsiesi ir vaišinsi ne tik Amerikos veiktis visais gėrimais - alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. - Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

Vienybietė Valerija Kazlauskienė su seserim Kaziūna Paviloniene iš Long Island "Lietuvos Atsiminimų" radijo piknike Rahway, N. J.

DĖMESIO!

dovanų siuntėjams į LIETUVĄ, ir USSR

Mes džiaugiamės galėdami pranešti, kad sparčiai padidėjus klientų skaičiui ir veiklai mums pasiekė pasiekti tokių pagerinimų:

1. Pagreitinti užsakytų dovanų pristatymą.
2. Suprastinti Vnešposyltorg'o užsakymų vykdymo procedūras.
3. Padidinti Vnešposyltorg'o krautuvių ir sandėlių skaičių visoje U.S.S.R.
4. Padidinti visokių prekių pasirinkimą - drabužių, medžiagų, avalynės ir t.t.
5. Sudaryti naują sistemą patvirtinimui, kad užsakymai įvykdyti. Pasek pavyzdžiu tūkstančių mūsų klientų, kurie patyrė, kad dovana per

PODAROGIFTS, Inc.

yra geriau negu:

- A. Siuntinio siuntimas iš čia (jokio multo užsakymams per Podarogifts);
- B. Money order arba banko perlaida (negalioja specialiose Vnešposyltorg'o krautuvėse);
- C. Jokių kitų primokėjimų (Vnešposyltorg moka mums komistją).

APLANKYKIT MŪSŲ PARODINĘ SALE
NEW YORKE

Siųskite savo užsakymus ar klausimus į

PODAROGIFTS, Inc.

(Vieninteli dovanų atstovai JAV-se)

220 Park Ave. South (corner 18th Street)
New York, N. Y. 10003
Tel. 212-228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 WA 5-3455

arba į bet kurį jų skyrių

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 46th Street, New York, N.Y. 10036
Tel.: 212 CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY,
Inc.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel.: 212 581-6590 581-7729

arba į bet kurį jų skyrių

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Chicaga įveikė New Yorką futbole

Amerikos lietuviai sportininkai šiais laikais yra gerokai sėslūs. Nedaug turime rungtynių, kurias galėtume pavadinti tarp miestinio pobūdžio. Jeigu dar kartais kur nors nuvažiuojama, tai tik į didesnio pobūdžio žaidynes, rengiamas kartą metuose.

Chicagos-New Yorko futbolininkų susitikimas PLB seimo metu New Yorke buvo maloni išimtis. Tiesa, šios rungtynės buvo įrašytos į "pasaulinio seimo" programą, tačiau pats seimas rungtynėms nepadėjo o pakenkė. Rengėjai taip sukombinavo, jog tuo pačiu laiku vyko jaunimo festivalis, kuris baigėsi, kuomet jau buvo įpusėjusios antrosios (vyrų) rungtynės. Dauguma tautiečių buvo ten ir nukeliavę, o futbolui "atliko" tik kokia 30 žiūrovų iš kurių dalis buvo atvykę iš Chicagos, o kiti - newyorckiečių sportininkų pareigūnai.

Abejas rungtynes laimėjo chicagiečiai - jaunieji 2:1, o vyrai 4:2. Jaunių rungtynės nedaug ką galėjo dominuoti, tačiau vyrų susitikimas buvo kietas, net per kietas. Atrodė, jog aikštėje žaidžia nedvi lietuvų komandos, o italai su graikais. Kartais į darbą net būdavo leidžiamos kumštys ir reikėdavo tuos karštuolius plėšti aplėšti nuo jų "aukų". Ypatingai šioje srityje pasižymėjo New Yorko atstovai, kurie šlaip jau futbole negalėjo atsispirti prieš chicagiečius.

Chicagos Lituanicos futbolininkai, kurie po 17 valandų autobusu dar tą pačią dieną turėjo stoti į rungtynes irgi neparodė to, ką jie gali. Dar pridėjus, kad komandoje trūko 3 pagrindinių žaidėjų: E. Skistimo, J. Žukausko,

K. Pūdymaičio, galima suprasti, jog svečiams iš Chicagos negalėjo būti lengva kova prieš New Yorko Atletus. Šie jau paskutiniaisiais metais žymiai pajauinę ir sumenkę stengėsi ir plėšėsi kiek tik gali. Jie net pirmieji ir įvartį pasiekė. Tačiau Lituanicos jaunasis Pikšrys gražiu šūviu išlygino. Chicagiečiams persverti pavyko gana laimingu būdu. "Maiki" -- Mikalauską prie baudos aikštėlės Atletų gynikas išvertė iš kojų. Nors ir neatrodė, jog tai buvo padaryta pačioje baudos aikštėlėje, šlaip gana akylus ir gerai teisėjaves amerikietis teisėjas, priskyrė 11 metrų baudinį, kuri H. Jenigas užtikrintai pavertė įvarčiu. Bet ir vėl Atletas nenusileido ir jų solo žygis baigėsi išlyginamuoju įvarčiu. Tačiau likęs rungtynių laikas priklausė chicagiečiams ir netrūkus M. Mikalauskas persvėrė, o J. Ringus užtvirtino 4:2 baigminę pasekmę.

Jeigu Chicagos vyrų komandoje matėsi gana didelė dalis veteranų, tai pas New Yorką buvo beveik visi iš jaunių tarpo. Ypatingai gerą vaizdą paliko dešiniuoju kraštu žaidęs Klivecką kurio tėvas yra komandos vadovu. Kiti dar yra kiek menkesni, tačiau futbolą žaisti moka ir jiems yra daug galimybių aukštyn žengti, jeigu tik dės pastangų ir skirs daug laiko.

Chicagos komandoje senieji veidai: J. Kaunas, H. Jenigas, M. Mikalauskas, H. Gavėnia ir kiti jau gal reikalingi pakaitalo, tačiau prieauglio taip ir nėra. Į vyrų vienuolikę iš jaunių įstijungė tik Ringus su Pikšriu,

NUOTRAUKOSE: New Yorko ir Chicagos lietuvų futbolo komandos susitinka rungtynėse.

E. Šulaičio nuotraukos

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211
Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Aptarnauja visų tikybų išpažintojus nuo 1941 m.

MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Nuoširdžiam ir pilniausiam aptarnavimui
Šaukite bet kuriuo laiku

DAVENPORT 6-1658

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.
MASEPETH, NEW YORK

AUGUST W. KODIS EDWARD A. KODIS
LICENSED FUNERAL DIRECTORS

Colonial FOODS

109-18 JAMAICA AVE.
RICHMOND HILL, N.Y.
Telefonas - 441-1070

LIETUVIŠKI
KOLDŪNAI, SŪRIS,
GRYBAI, DEŠROS,
IMPORTUOTI VALGIAI
ALUS IR VISOKIE
GARDUMYNAI.

Kviečiame apsilankyti.

VIENYBĖ

• Rugsėjo 23 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė Valentina Misiūnaitė-Mrozinskienė, 45 metų amžiaus. Palaidota rugsėjo 26 Cypress Hills kapinėse. Gillame nullūdimė liko vyras pianistas Aleksas Mrozinskas, sūnus Saulius ir Sigitas, sesuo Berzanskienė gyv. Syracuse, N. Y. ir kiti artimieji.

• N. Natkevičius, Vasario 16-tosios gimnazijos Vokietijoje direktorius, rugsėjo 22 kalbėjo P. Bručo salėje apie gimnazijos padėtį. Buvo rodomos skaldrės. Pramoga rūpinosi J. Vytuvienė ir Vyt. Strolia.

• Juozas Audėnas, VLIKO vicepirmininkas, rugsėjo 25 minėjo 70 m. amžiaus sukaktį.

• Anicetas Stimuris, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke, rugsėjo 25 d. dalyvavo "World Arena" programoje, kartu su Estijos atstovu Ernst Jackson. Pasikalbėjime pareiškė, kad Sovietų S-ga 1939 m. Lietuvą okupavo tais pačiais keliais, kaip dabar pastelgė su Čekoslovakija.

• Emilija A. Tumaitė iš Lenkijos atvyksta pasisvečiuoti į JAV. Viešės New Yorke ir lankys savo dėdę Tumą gyvenantį Chicagoje.

• Kun. dr. Jonas A. Starkus, Bayonne, N. J. lietuvių parapijos klebonas, mirė rugsėjo 18 d. Vellonis gimęs 1895 m. Rudaminoje, Seinų apskrityje. Mokslus ėjo Marijampolėje, Seinuose ir Petrapilyje. Kunigu įšventintas 1917 m. Nuo 1918 iki 1920 buvo Sunskų par. vikaru, vėliau studijavo Romoje. Apolnavo universitete 1921 įsigijo romėnų teisės bakalaureatą, o 1922 m. bažnytinį teislių doktoratą. Į Ameriką atvyko 1935 m. Mokytojas Marianapolyje, buvo vikaru Elizabethe, o nuo 1953 m. Bayonne, N. J. liet. par. klebonu.

• Aušrelė Tollūnaitė iš New Yorko persikėlė į Bostoną.

• Dr. Bronius Nemickas kalbėjo Elizabeth, N. J. ALT S-gos skyriaus surengtame Tautos šventės minėjime. Dalyvavo apie 200 žmonių. Programai vadovavo muz. Liūdas Stukas.

• Uršulė Bacevičienė, prieš keletą mėnesių išvykusi į Vokietiją pas savo sūnų, Vienybėi slunčia sveikinimų.

• U. Daunorienė, Vienybės skaitytoja iš Edgewater, N.J., atostogų išvyko į Arizoną. Rašo, kad ta valstybė ir klimatas jai labai patinka.

• Dail. K. Zoromskas šią vasarą praleido Kennebunkport, Maine ir padarė per 40 eskizų. Dabar ruošiasi parodomis.

• Dail. A. Galdikas prisimename Lietuvos. Vilniuje leidžiamas mėnesinis žurnalas "Kultūros Barai" vėliausiam numeryje atspausdino įdomų dail. Galaunės rašinį apie Brooklyne gyvenantį A. Galdiką.

• Jonas Jakubauskas, sportininkas, buvęs brooklynietis dabar gyvenęs Chicagoje, atvykęs į PLB seimą lankėsi Vienybėje ir keletą dienų viešėjo Naujojoje Anglijoje, lankydamas gimines ir pažįstamus.

• Vienybės bendradarbis iš Chicagos mums rašo: "Sveikinimu su paskutiniu Vienybės numeriu, kuris patelsino seniai įgytą laikraščio gerą vardą fotografijų reprodukcijoje. Ta didžiulė nuotrauka viduryje turbūt yra didžiausia, bet kada skelbta lietuviškoje spaudoje. O tai visgi nemenkas rekordas, kurio mūsų giliauspaudinė spauda negali tikėtis greit pasiekti. Daugiau tokių rekordų!!!"

• Vienybės apylinkėje netoli Highland Blvd, parduodama General Variety Store. Savininkai nori pasitraukti į pensiją. Prekyba labai gera. Prašoma kreiptis šiais telefonais: AP 7-9500, po 8 val. v. telefonuoti AP 7-0726.

New Yorko lietuviai Lietuvos Atsiminimų radijo gegužinėje: (iš dešinės) - J. Klasičius su žmona, J. Balzaraitis, M. Diržienė, Klasičiūtė, J. Lisauskas, Žaliaduonis. Daugiau nuotraukų žiur. 12 ir 13 psl.

LIETUVOS MOKSLININKAI LANKĖSI AMERIKOJE

Elektrografijos pirmajame pasauliniame suvažiavime Rochester, N. Y., Xerox kompanija pakvietė ir penkis Lietuvos fizikus: Vilniaus universiteto fizikos puslaidininkių katedros vedėją docentą J. Viščiaką ir Elektrografijos mokslinio tyrimo instituto narius R. Baltrušaitį, J. Sidaravičių, E. Čepenką ir N. Galvydį.

Suvažiavime Tarybų Sąjungos mokslininkai pateikė tris pranešimus. Iš jų du pranešimus skaitė Lietuvos mokslininkai. Kitų dviejų lietuvių mokslininkų referatai buvo atspausdinti konferencijos darbų knygoje. Docentas J. Viščiakas, be to, skaitė paskaitą fizikos klausimais General Electric moksliniams vadovams.

Elektrografijos srityje Lietuva šandien yra viena labiausiai išsivysčiusi valsty-

bė pasaulyje. Lietuvos fizikų išradimai, ypač tyrinėjant puslaidininkius ir juos pritaikant praktiškoms gyvenimo poreikiams, pasauliui suteikia naujų žinių.

Po Xerox suvažiavimo Rochesterijoje, svečiai atvyko į New Yorką ir čia juos globojo vietos lietuvių inžinieriai. Neatsilikio ir visuome-

nė, bei ryšių su Lietuvos lietuvių šalininkais. Svečiai buvo apsisostę pas gimines ir pažįstamus, dalyvavo įvairiose pramogose, kuriose jie turėjo progos pasikalbėti lietuvių liečiančiais klausimais. Viešėdami New Yorke vos keletą dienų, Lietuvos mokslininkai spėjo aplankyti muziejus, Jungtines Tautas ir kitas įdomesnes vietas.

Lietuvos filmai į Australiją

Simas Narušis, LB pirmininkas Australijoje, atvykęs į PLB seimą New Yorke su savo grupe, jau išvyko namo, išsiveždamas gerą pluoštą Lietuvos filmų, kurias gavo iš buv. filmuotojo Kazlo Motuzo. S. Narušis buvo daug padėjęs broliam Motuzam filmuojant Lietuvoje ir dabar po 30 metų K. Motuzui buvo didelis dėkausmas, kada senai matytas prietelis apsilankė jo šeimoje ir namuose.

S. Narušis išsivežė garsinių filmų pilnai programai. Be bendrų nepriklausomos Lietuvos vaizdų su angliška ja dalimi yra vasario 16 d. vaizdai Kaune 1938 m. su iškilimais prie karo muziejaus, Laisvės Varpui skambant. Iš Amerikos lietuvių gyvenimo S. Narušis pasirinko Lietuvių Dieną N. Y. Pasaulinėj Parodoj 1964 m.

Anot S. Narušio, kai jis sugriš namo ir aplankys visas išsimėčiusias tolimoms distancijom lietuvių kolonijas ir papasakos apie PLB seimą ir Amerikos lietuvius, jis visus atgaivins Lietuvos pri-

siminimais ir vaizdais. Angliškąją filmos dalį stengsis perduoti televizijai, kad australiečiai pamatytų kaip atrodo Lietuva.

Iš viso triukšmo, kuris buvo PLB seime, viskas jau nutilo. Tik Australijos lietuvių rezultatus pajus ilgesnį laiką, kai S. Narušis sugriš namo.

S. Narušis taip pat norėjo Australijos lietuviams padeonstruoti filmus iš 1966 m. manifestacijos Madison Sq. Garden ir prie Jungtinių Tautų, bet žygininkų vadovybė atsisakė paskolinti, nors visuomenės lėšomis yra padarytos net kelios kopijos to žygio filmų.

• So. Bostono Balso skyrius spalio 6 Lietuvių klube rengia banketą. Dalyvaus naujasis reikalų vedėjas kun. P. Geiščiūnas. Soks balerina Danutė Lukauskaitė iš Montrealio. Sokiams gros Smito orkestras. Pradžią 5 val. p.p.

Viešnia iš Lietuvos Stasė Miežalaitienė Vienybėje su Vienybės bendradarbiais: iš k. - S. Narkeliūnaitė, J. Valakas, Stasė Miežalaitienė, V. Beleckas ir J. Kiznis.

• Valaičio nuotrauka

VALENTINAI MROZINSKIENEI MIRUS,
giliausia užuojauta reikiame jos vyrui Aleksui Mrozinskiui, sūnams Sauliui ir Sigitui ir kitiems artimiesiems.

BRONĖ IR PRANAS SPŪDŽIAI